

Nepriklausoma Lietuva

LITHUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA

Nr. 15 (2143)

1975 m. BALANDŽIO - APRIL 16 d.

CANADA - MONTREAL - (Established 1941).

SAVAITINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

JAV prez. Fordas mėgina pabėgti nuo reporterių apie Vietnamą.

NUSIPOLITIKAVIMO ŽYMĖS

Chicago Sun Times atskleidžia nesutarimus tarp Baltųjų Rūmų ir Klisingerio. Korespondentas Morton Kondracke ragina prezidentą Fordą imtis naujos Vietnamo politikos ir apsiriboti nuo buv. prez. Nixono išpaileigijimų ir nepasiduoti Klisingerio įtakai bei nerišti Vietnamo su prez. Thieu. Ne vien dėl Vietnamo bet ir dėl kitų užsienio politikos nesėkmių, Klisingeris gali būti priverstas atsistatydinti. Jau yra spėjimų, kad Valstybės sekretoriaus pareigas gali tękti perimti Richardson'ui, kuris šiuo laiku yra ambasadorius Londone.

PORTUGALIJOS SUĖMIMAI

Cixias kalėjimas perpildytas, taip rašo New York Times. Juose esą apie 1500 politinių kalinių. Praeitą savaitę suimti 28 kalininkai, įveikti 11 kovos sukilimų. Sakoma, kad jie turėję dalinį ryšį su buvusio prezidento Antonio de Spino-la gerbėjais. JAV žymiesiems asmenims tekę patirti, kad Portugalijos ministras pirmininkas Conalves užtikrinęs, jog politika sukama ne komunistams, bet socialistams keliu.

PAŠTININKAI NERIMSTA

Montrealui vėl gręsta pašto darbininkų streikas. Šį kartą ypač reikšmingas laiškanėšiai. Pagal apskaičiavimus, jie tr 10 dol. atlyginimu už valandą nebūtų per daug patenkinti. Besaikis algų pakėlimo reikalavimas, neatsižvelgiant į kvalifikacijų reikalingumą darbu, neša absurdiškus rezultatus. Algos mokamos iš mūsų visų mokesčių - tai kurgi tokių istorijų pabalga? Tuo tarpu nepaslapstis, kokio plauko ir spalvos kiršintojai darbuojasi: apie tai buvo ir žurnalistai, ir radio pasisakę.

BENDRUOMENYBĖS

DĖMEDYS EUROPOS SAUGUMO KONFERENCIJAI ARTĖJANT

Pasikeitė Pasaulinės Baltųjų Santalkos (Baltic World Conference) prezidiumas. Tai įvyko š. m. kovo 4 d. New Yorke, Estų Namuose, 243 East 34th St., gausiai susirinkusiame lietuvių, latvių ir estų atstovų posėdyje.

Pagal Santalkos konstituciją, jos prezidiumą sudaro vienos tautybės trys pareigūnai: pirmininkas, sekretorius ir išdalininkas, o da viceprezidentai būna iš kitų tautų. Organizacijai susikūrus 1973 m. lapkričio 18 d., pirmąjį prezidiumą sudarė: dr. Kęstutis Valiūnas - pirmininkas, Antanas Razgaitis - sekretorius, Jurgis Valaitis - išdalininkas, 1974 m. pirmininkavimą perėmė estas Ilmar Pleer, o dabar įvykusiame posėdyje - latvis Uldis Grava, sekretorė bus A. Spirgė, išdalininkas - A. Liejinš.

Pradėdamas posėdį, p. Pleer painformavo apie praėitų metų Santalkos veiklą. Pagaliau dėmesio buvo kreipiama į tebesitęsiančią Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo Konferenciją, į pradėtą per Radio Liberty lietuvių kalba transliaciją ir į tai, kad nuo liepos pradžios bus pradėtos transliacijos lietuvių ir estų kalbomis. Smulkiai nupasakojo apie vasario 27 d. įvykusią pabaltiečių audienciją pas prezidentą Ford, trukusią apie 20 min. Pasidžiaugė, kad jam buvę malonu pirmininkauti, nes visų veiklama labai sutartinai.

Perėmęs pirmininkavimą, Uldis Grava pateikė savo numatytos veiklos programos gaires, pabrėždamas, kad Santalka bendradarbiaus su šiomis pabaltiečių organizacijomis: Joint Baltic Committee JAV, Baltic Federation Kanadoje, Baltic Council Australijoje, Baltic Council Ang-

lijojir Baltische Gesellschaft Vokietijoje. Veiklos programoje numatyti šie klausimai: Pabaltiečių informacinė konferencija, Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo konferencija ir bendra tarptautinė veikla.

KLB KRAŠTO VALDYBOS INFORMACIJA:

1. KRAŠTO VALDYBOS ĮVAIRIŲ PADALINIŲ SĄSTATAI:

a/ "Lithuanian Canadian Community Fund for Culture, Education and Charity" naujas direktorių sąstatas: Jonas R. Simanavičius, Irena Meiklejohn, Juozas Vaitėliūnas, Elena Kudabienė, Silvija Martinkutė, Vincas Šakas ir Almis Kuolas.

b/ Šalpos komitėja: pirm. - Vincas Sakas, nariai - Jeronimas Plelnys, Antanas Pranckevičius ir Teresė Apšavičiūtė.

c/ Kultūros komitėja: pirm. - Elena Kudabienė, vicepirm. - ir tautinių šokių reikalams atstovė - Lina Verbickaitė, sekretorė - Danutė Gutauskienė, tautodailės reikalams - Ada Petraltienė, spaudos reikalams - Aldona Volungienė, knygų reikalams - Eugenija Repšytė, literatūros reikalams - Antanas Mingėla, muzikos reikalams - Vaclovas Verikaitis.

d/ Švietimo komitėja: pirm. - Silvija Martinkutė, garbės pirm. - Liūdas Tamošauskas, vicepirm. - Jonas Andrutis, sekretorė ir išdalininkė - St. Bubelienė, aplinkraščių sekretorius - Vytautas Taseckas, protokolų sekretorius - Vladas Šaltmiras, narys - Rasa Bukšaitytė ir Gabija Juozapavičiūtė.

e/ Komitėja KL Bendruomenės ir KL Jaunimo Sąjungos

statutų suderinimui: kun. Algimantas Žilinskas, Antanas Rinkūnas, Eugenijus Čuplinskas, Gabija Juozapavičiūtė ir Almis Kuolas.

2. LIETUVIŠKOJO JAUNIMO REIKALAI:

a/ PLB Valdyba Čikagoje sudarė III PLJ Kongresui Pietų Amerikoje remti komitetą, į kurį įeina visų kraštų LB pirminkai.

b/ PLB Valdyba per visą gegužės mėnesį paskelbė III PLJ Kongresui remti finansinį vajų, kurio sąmata - \$75,000. Kanada paskirta surinkti \$10,000.

c/ KL Jaunimo Sąjungos Valdyba, bendradarbiaujant su KLB Krašto V-bos pirm. Jonu R. Simanavičium, sudarė taisyklės išrinkimų 17 atstovų iš Kanados į III PLJ Kongresą. Kanadoje rinkimai vyks birželio 1 d.

Atstovai buvo paskirstyti vadovaujantis proporcingu lietuvių gyventojų skaičiumi APYGARDA IR ATSTOVŲ SKAIČIUS:

Vancouver, Calgary, Edmonton-1; Winnipeg, Thunder Bay, Salt Ste. Marie, Sudbury-1; Windsor-1; London, Rodney, Delhi-2; Hamilton-3; Toronto, Oakville-5; Welland, St. Catharines-1; Ottawa-1; Montreal-2. Viso - 17 atstovų.

Kandidatuoti gali kiekvienas jaunuolis tarp 18-30 m. amžiaus, kuris išpildo kandidato kvalifikacijas. Kvalifikacijos tikrina specialią Komitėja, kurios funkcija baigiasi prasidėjus rinkimams.

3. KULTŪROS DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS:

a/ Š. m. gegužės 24-25 d. Toronte, Lietuvių Namuose, 1573 Bloor st. W., kultūros komitėja rengia kultūros darbuotojų suvažiavimą, kurio tema - "Kultūra-gyvybė". Norima, kad kiekviena apylinkė atsistų bent po vieną atstovą į šį suvažiavimą.

4. BALŲ REIKALAI:

a/ Paskutiniam BFC meetiniam susirinkime kovo 23 1975, išrinkta nauja Kanados Baltųjų Federacijos valdyba:

pirm. - Jonas R. Simanavičius, vicepirm. - kun. A. Žilinskas, dr. L. Lukša /latvis/, Laas Leivat /estas/; sekret. - Ged. Kurpis, išd. - V. Rašend /estas/, narys G. Suksė /latvis/ ir jį pakeičiantis narys - Janis Laucis /latvis/.

b/ Sudarytas Baltųjų Federacijos Žmogaus Teisų Komitetas, kurio nariais iš lietuvių tarpo yra: adv. Algis Purpulis ir inž. Gediminas Kurpis, o atstovais palikymui ryšių baltų reikalais su Canadian Council of Churches iš lietuvių yra kun. Algimantas Žilinskas ir Kazimieras Manglėcas.

5. APYLINKIŲ REIKALAI:

a/ Kiekviena apylinkė skatinama išjunti į Lietuvių Dienas Hamiltone, vyksian-

čias šiais metais savo meninėmis jėgomis.

b/ KLB Krašto Valdyba turi atspausdinti kanadišką 1975 m. laidą The Violation of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania. Užsakymus siųsti Krašto V-bos adresu: 1011 College st. Toronto, Ont. M6H 1A8. Kaina - 2 dol. Tinkama platinti tarp įtakingusių kanadiečių.

KL B Krašto V-ba nuoširdžiausiai linki apylinkėms geriausios sėkmės plačiai šakotoje Lietuviškojoje veikloje ir laukia nuoširdaus bendradarbiavimo.

GRANDINĖLES KONCERTAS KENT STATE UNIVERSITETE

Šių metų balandžio mėnesio 26-tą dieną, 8 val. vakaro, Kent State Universitete Ethnic Heritage Centras, Didžiojoje Auditorijoje ruošia Grandinėlės koncertą.

Šiuo renginiu norima sukelti sumą pinigų iš kurių būtų galima skirti stipendijas studentams, lankantiems lietuviškų studijų skyrių. Šios studijos KSU universitete užima labai svarbią vietą ir yra nuolat plečiamos ir stiprinamos. Planuojama pakelti jas iki tokio lygio, kokį turi slavų katedra Duquesne universitete, Pittsbarghe.

Grandinėlės koncertas yra pirmas KSU Ethnic Heritage Centro mėginimas pasiekti platesnius visuomenės sluoksnius, sup žindinti juos su Centro kultuvuojamomis studijomis ir gauti joms jų pritarimą bei piniginę paramą.

KSU vadovybė matė Grandinėlės pasirodymą 1972 m. PLB suruoštose lietuvių jaunimo studijų dienos. Aukštai įvertinusi ansamblio atliktą lietuviško šokio programą, mielai sutiko globoti ir E H Centrai padėti organizuoti balandžio 26-tos dienos koncertą. Jo pajamos turėtų būti pradžiai 50,000 dolerių suma, reikalingai lietuviškų studijų stipendijų fondui.

Į šį koncertą, ypač, yra kviečiama lietuviškoji visuomenė. Šiuo metu organizuojamos svečių grupės iš Akrono, Pittsbargho, Youngstowno ir kitų artimesnių miestų.

Po koncerto Brown Derby restorane ruošiamas Grandinėlės narių, universiteto bei Ethnic Heritage Centro vadovybės ir svečių bendra susipažinimo vakarienė.

Bilietai į koncertą gaunami koncerto dieną prie įėjimo. Kainuoja suaugusiems \$2.00, studentams ir vaikams \$1.00.

RENKIME LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ!

- NL SPAUDOS BALIUS TORONTE balandžio mėn. 26 d., seštadienį Lietuvių Namuose su plačia kultūrine programa, valgiais ir gėrimais, smagiu orkestru ir šokiais. (Šešti skelbimus).

- NL bendrovės valdyba yra nutarusi laikraštį siuntinėti tik už \$5.00 pirmuosius po užsakymo metus naujiems skaitytojams.

PASAULIO BALŲ SANTALKOS POSĖDŽIO METU. Iš kairės: estas P. Saar, latvis A. Sprige, latvis J. Riekštins, latvis A. Liejinš, estas A. Anders, estas J. Simonson, estas I. Pleer, buv. pirmininkas, latvis U. Grava, naujasis pirmininkas, dr. K. Valiūnas, Vliko pirmininkas ir J. Audenas ir A. Vedeckas, estas E. Valaste, latvis O. Balodis, latvis D. Hazners, latvis T. Aldzers ir estas H. Raudsepp.

Foto: Bruno Rozitis.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS - NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVE

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuanian Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle H8P 1C4, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje - \$9.50, visur kitur - \$10.00. Rėmėjo prenumerata nuo \$15.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Adm. ir laik. red. F. P. Paukštaitis. Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE H8P 1C4, Que. Tel. (514) 366-6220

Bendradarbiai ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožūra. Rankraščiai gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

PANORAMA

ALEKSANDRAS ŠELEPINAS NES AUGUS VAKARU EUROPOJE

Kovo mėn. pabaigoje A. Šepleinas, SSR profesinų sąjungų dabartinis pirminkas /anksčiau buvęs Komso- molso vyr. ir redaktorius, jis jau esąs sakęs Afrikos vėlavu NKVD viršininkas, valstybių suvažiavime Al- minimas kandidatu L. Brež- nevo vietoje/lankėsi Londo- ne, Anglijoje, darbo unijų pakvėstas.

Anglų spauda išskėlė faktus apie ištrėmtą prieš metus virš 100 rusų šnipų. Jie bu- vo Šepleino atstūsti į Angliją šnipinėti. Būriai demons- trantų jį lydėjo. Vos porą dienų pabuvęs, išsiskubino, nelaukdamas didesnės aud- ros į Maskvą.

Panašiai atsitiko, dar tra- giškiau, Vak. Vokietijoje, Frankfurte a/m, šių metų pradžioje. A. Šepleinas su delegacija atvyko vesti pre- kybos derybų su Vak. Vokie- tija. Čia jam pasidarė dar- šilčiau.

Kaip daugelis atsimename, prieš kelis dešimtmečius buvo nušauti du ukrainų veikėjai Steponas Bandera ir Rebet. Atentatus įvykdė Še- pleino atstūstas agentas Sta- šišky. Vokiečių teisme jis prisipažino kaltu ir pasitel- sino, kad išakymą nužudyti davęs asmenį A. Šeplei- nas, Vokiečių vyr. teismas Stašišky nubaudė 8 metams. Jis bausmę atliko ir Šeplei- nu išbėgiant Frankfurte, padavė skundą vyr. Vokiet- jos teismui, reikalaujamas, kad Šepleinas, kaip vyr. kal- tintojas tose žmogžudystėse būtų sulauktytas ir teistamas. A. Šepleinas, suuošęs apie tą skundą, nebaigęs derybų, sekančią dieną išskrido at- gal į Maskvą.

Aple šį faktą rašo S vabo- da, ukrainų laikraštis, leid- žiamas USA, N. Jersey, N. Y. J.V.R.

KUR NUĖJO UNESCO ?

Šiomis dienomis "tarnybos reikalais" Maskvoje lankėsi Jungtinių Tautų (UN) padali- nio UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) švie- timo, mokslų ir kultūros or- ganizacijos reikalams gene- ralinis sekretorius Mr. Ama- dou Mahtar M'Bow, kažkurios ten naujai įkurtos Afrikos valstybės atstovas, ir turė- jo labai "vaisingus" pasitari- mus su Alexei Kosyginu ir su visa eile kitų sovietinių parei- gūnų, kurių tikslas yra pa- laikyti "kultūrinius" ir kito- kius santykius su užsieniais.

To Mr. M'Bow Maskvoje "svečialavimosi" proga, "Mos- cow News" korespondentas O. Čechovičius turėjo su juo pasikalbėjimą ir tą pasikal- bėjimą paskelbė spaudoje. Pasirodo, kad UNESCO gene- ralinis sekretorius yra taip puikiai Maskvoje informuotas, kad galėtų pralenkti net ir ge- riausią sovietinį propagandi- ninką.

Į klausimą, ko jis Maskvoje lankėsi ir ar tas jo vizitas pavyko, Mr. M'Bow maloniai paaiškino, kad atvykęs So- vietų Sąjungos vyriausybės kvietimu ir turėjęs labai "vai- singus" pasitarimus ne tik su Kosyginu, bet ir su visa eile aukštųjų sovietinių pareigūnų,

ir kadų "pasitarimų" rezul- tatais esąs labai patenkintas ir pilnai galėsiąs savo aukš- tame poste sėdėdamas juos pritaikyti praktikoje. Esą, jis labai susižavėjęs sovietų atsieikimais moksle, mene ir kultūroje. Aple tai molso vyr. ir redaktorius, jis jau esąs sakęs Afrikos vėlavu NKVD viršininkas, valstybių suvažiavime Al- minimas kandidatu L. Brež- nevo vietoje/lankėsi Londo- ne, Anglijoje, darbo unijų pakvėstas.

Ogi pusė visų gyventojų bu- vę beraščiai. O dabar, ko- munistų partijos globoje, taip pakilęs švietimas, kad beraš- čio nerasi nė su žiburiu. O sovietinis mokslas, menas ir kultūra klestėti klestą... Ir jis, būdamas savo poste, vi- somis išgalėmis stengsisias sovietinius patyrimus per- duoti ir savo afrikiniams tau- tiečiams. Žinia, 1917 m. Ru- sijos revoliucijos kartotį Af- rikoje gal ir nereikėsia, bet kitais sovietiniais atsieiki- mais jie pilnai pasinaudosia, pareiškė jis.

Po to buvęs paklaustas, ko UNESCO atsiekusi 1974 m. ir kokie jo planai esą 1975 me- tais sąryšy su 30-metinėmis sukaktuvėmis nuo pergalės prieš fašistus" ir ką manęs, kad UN šiuos metus yra nu- tarusi paversti Tarptauti- niais Moters metais?

Iš laimikų 1974 m. Mr. M'Bow džfūgauja, kad jo or- ganizacija jau pasipildžiusi iki 135 valstybių, kai pilnatei- siais nariais buvo priimtos Šiaurės Korėja, naujai iškep- ta Guinea-Bisau (buv. portu- galų kolonija), nykštukas valstybėlė San Marino (Itali- jos valstybės ribose), o nuo- latiniais stebėtojais buvę pa- kviestos įvairios Afrikos iš- laisvinimo iš kolonializmo ir fašizmo organizacijos, Pa- rėstinos Išlaisvinimo Organi- zacija (Arafatas) ir kiti. Ta- čiau Mr. M'Bow nepamėti groja Maskva. O juk ji buvo nepaminėjo, kad ta pati UN- ESCO organizacija nutarė iš- mesti iš organizacijos Izra- elį, Pietų Afriką ir daromi pasiruošimai išmesti ir Šiau- rės Rodeziją. Vis tai sovietų inspiracija.

Esą, UNESCO su džiaugs- mu prisidėsianti švenčiant 30

metų sukaktį nuo II Pas. karo pabaigos. Taip pat darysianti viską, kad pavyktų dabar so- vietų taip rūpestingai organi- zuojama Europos saugumo konferencija, kad toliau būtų remiama "detentė" ir visoks bendradarbiavimas su sovie- tais, ypatingai panaudojant sovietinį patyrimą Afrikos tautelių ir valstybių tarpe.

Ir Tarptautinius Moters Metus UNESCO pilnai rems ir tikėsis, kad moterims bus suteikta daugiau teisių ir va- dovaujamų postų.

Sovietai jau seniai min- tuos "tarptautinius moters metus", o dabar įpiršo ir JT tą savo propagandinį minėji- mą. Kaip iš šio pasikalbėjimo matome, tai UNESCO pasida- rė tikras sovietinės propa- gandos garšikalbis ir šoka pagal tokią muziką, kokią sukūrta bendradarbiauti auk- lėjimo, mokslo, meno ir kul- tūros srityse ne vien tik su elį, Pietų Afriką ir daromi pasiruošimai išmesti ir Šiau- rės Rodeziją. Vis tai sovietų inspiracija. Esą, UNESCO su džiaugs- mu prisidėsianti švenčiant 30 tik sovietams? (ab)

SUKAKTUVININKAS VYSKUPAS MOTIEJUS VALANČIUS

Vyskupas Motiejus Valančius (1801. II. 16 - 1875. V. 17)

Lietuviškai melstis, skatino be baimės viešai lietuviškai kalbėti.

Pats pažindamas ir mėg- damas ūkio darbus, gelbėjo žmonėms ūkininkavimo problemose, pats patarda- mas, pamokydamas ir tėviš- kai pasitūpindamas.

Tuo laiku rusų valdžia tu- rėjo valstybinį monopolį al- koholiniams gėrimams par- davinėti. Buvo pristelgta karčiamų ant kiekvieno kampo katmuose, miestuose, miesteliuose. Visa lietuvų tauta mirko "arlekkoje". Matydamas mišžinišką žalą Vysk. Valančius skleidė blaiv- vybės idėją, ragino nevartoti alkoholio, per bažnyčias bu- vo pravesta blaivybės akcija. Daugelis žmonių paklausė ir karčiamos užsidarė.

Vyskupas Valančius, pats rašydamas lietuviškai kny- gas, ragino ir mokė skaityti ne tik maldaknyges, bet ir kitokio turinio knygas.

Vysk. M. Valančius švietė žmones ne tik religiniams, bet ir tautiniais spinduliais, ku- rie praskyrė kelus ir į 1918 m. Nepriklausomybę.

Visose sunkiose lietuvų tautai valandose jo šviesi asmenybė per amžius bus galvinantis ir stiprinantis pavyzdys. J.K.K.

ROMANO, DRAMOS, NOVELĖS KONKURSAUS VALANČIAUS TEMA

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJA skelbia vysk. Mo- tiejaus Valančiaus tema romano, dramos, novelės kon- kursą ir tuo atžymi jo 100 metų mirties sukaktį.

Romanas - 1000 dol. premija. Reikia parašyti rašo- mąja mašinėle dviguba interlinija mažiausia 200 pusla- plių romaną, kuriame atspindėtų vysk. M. Valančiaus veikla ir jo reikšmė lietuvų tautai.

Drama - 500 dol. premija. Ji gali vaizduoti vieną vysk. M. Valančiaus gyvenimo iškarpa, kuri iškeltų jo as- menybę ir jo reikšmę lietuvų tautai. Drama turi būti pr- talkyta mūsų teatro sąlygom- nesunkiai pastatoma ir maždaug per 2 val. suvaidinama.

Novelė - 250 dol. premija. Ji gali vaizduoti vieną kurį vysk. M. Valančiaus gyvenimo momentą, kuris iš- ryškintų jo idėjas. Novelės ilgis - apte 20-25 puslapų/ne užsėnė/.

Adresuoti - Vysk. Valančiaus Konkursas, c/o Kultūros Židinys, 361 Highland Blvd., New York, N. Y. 11207.

Pastrašoma slapyvardžiu. Atskirame voke, ant ku- rio užrašytas slapyvardis, reikia įrašyti vardą, pavardę adresą, telefoną. Bus atdarytas tik vienas, premiją lai- mėjusiojo vokus. Kiti vokal bus komisijs sugedinti.

Kūrinams įvertinti bus sudaryta komisija. Jos sąs- tatas bus paskelbtas spaudoje.

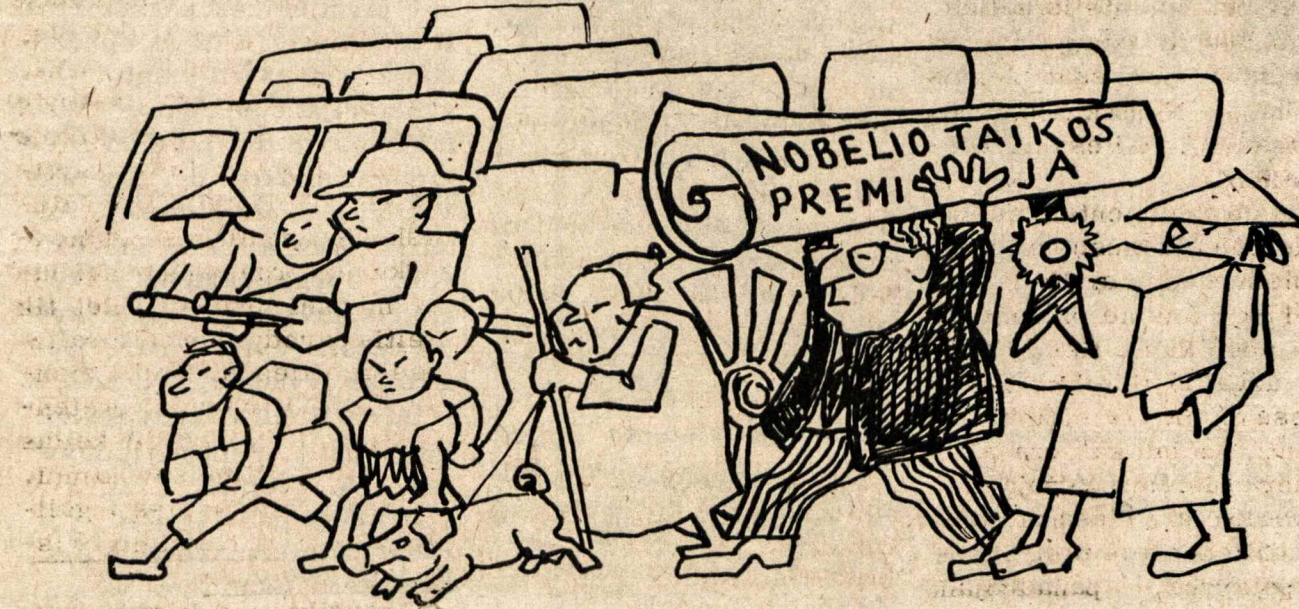
Premijos mectenatas - dr. Jonas P. Lenkaitis, Patri- jos leidyklos savininkas, buvęs Vilniaus Filharmonijos direktorius, Vilniaus operos organizatorius ir direktor- tus, lietuviškos kultūros puoselėtojas ir rėmėjas.

Lietuvių Rašytojų draugijos valdyba jam nuoširdžiai dėkoja, kad jis suprato reikala atžymėti didį tautos vy- rą vyskupą Motiejų Valančių naujais, kūrybą skatinan- čiais žyglais.

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laiskai, atgarsiai

DR. H. KISINGERIS PRIVE- taikos premija apdovanotas DĖ USA UŽSIENIO POLITIKĄ PRIE LIPTO GALO VIsų Išgarbintas, Nobelio 2 psl.

Baltieji rūmai nežino kas to- liau daryti?... Kapituluoti Kremlui ar mesti atomo bombą ant Kremliaus ir, kar-

tu, ant savęs?... Vietnamo sulpdyta talkos sutartis (su garbe baigti ka- rą), sulaužyta komunistų ik didžiausios gėdos, katastro- fiškos kapituliacijos be pro- testo Baltųjų rūmų. Izraelio -Arabų talkos sutartis šnypšt - be rezultatų. Kipre turkų- graikų karas - bereikalingas kraujo praliejimas dėl USA netinkamos diplomatinės ak- cijos. Portugalijos atdavim- mas Kremlui, paremiant net Nato tankais su portugalais šoferiais - komunistais yra klasiškas komunistų laimėji- mas, žinoma užsimerkiant dr. H. Kisingeriui.

Kalbama ir apie Baltijos valstybių pardavimą-patvir- tinimą de jure, dėl kurių "ga- busis" diplomatas Henrikas ašarų nelieja, bet panaudoja kaip savo pinigą derybose... O kas žino kiek Henrikas Kremlui atiduos kraštų sfer- ū už jo derybose svarbius laimėjimus?... Jaltoje D. Roosveltas išda- vė Baltijos kraštus Vak. Eu- ropą. Dr. H. Kisingeris mañų politiką tęsia ir kas žino prie ko prives? Izraelis turi būti nepriklausomas, bet už jį parduoti vi- są pasauli ar yra tikslu, nes išeis "Vilnius mūsų o mes rusų". Yra balsų, kad dr. H. Ki- singeris subankrutavęs USA užsienio politiką, būsiąs greit pakeistas W. Richardsonu, kuris buvo R. Nixono kabne- te teisingumo ministerių, o dabar yra USA ambasadoriu- mi Did. Britanijoje. Tačiau buvo balsų, kad prez. G. Fordas prašęs dr. H. Kisingerį pasilikti parei- gose iki 1977 m.

Būtų gerai ir tikslu, ka- dr. H. Kisingeris pats pasi- trauktų ir sekretoriaus parei- gų. Būtų geriau ir Izraeliui ir arabams ir USA ir likusiam pasauliui.

Del Baltijos kraštų visi lie- tuviai turi siųsti protesto no- tas į Baltuosius rūmus. J. Kelmas Toronto, Ont.

PASIRODO LIETUVOS BŪTA IR PRIŠ 1940-SIUS METUS..

Girdėjau amerikietį kelia- vusį Baltijos valstybėse ste- bintis, kad pagal ten girdimus oficialius aiškinimus išėina, jog tų šalių istorija praside- danti nuo 1940 metų... Dabar net pagal vieną žinomą enci- klopediją tas pats išėina... Bet yra ir kitaip - yra ir tik- ro enciklopedinio turinio kny- gų: štai World Book Encyklo- pedia, 1975, leidžiama Field Enterprise Educational Cor- poration, Čikagoje, turi trijų puslapių straipsnį apie Lietu- vą - Mičigano universiteto geografijs profesorius Geo- rge Kish ten sako: "Lithua- nia once was independent, but Russia seized the country in 1940 and made it a Russian state. It is now called the Lith- uanian Soviet Socialist Repu- blic. Many countries, inclu- ding the United States, do not officially recognize the an- nexation of Lithuania to Rus- sia. Lithuanian diplomatic and consular representatives still function in many coun- tries in the name of their for- mer government", "Hun- dreds of thousands of Lithua- nians have been deported to Siberia by the Russian Com- munist. But Lithuania has about the same number of people as before World War

II, because many persons ha- ve been brought into Lithuania from other parts of Russia. Because of this interchange of people, more than half the people who now live in Lith- uania cannot speak Lithua- nian". After World War II, the farmland first was divided by the Communists and later was collectivized. About nine of ten farms are part of collec- tive farms". Since Lithuania was annexed to Russia, most of its trade has been with other parts of Russia", "Un- der Russian rule, there has been an effort to forbid reli- gious services and Christian practices", "In June 1940, the Russian army marched into Lithuania. The Russians over- threw the Lithuanian govern- ment and set up a Communist government. This new go- vernment staged fake elec- tions, and Lithuania was then annexed as one of the Soviet republics", "Russian Secret Police and the Red Army shut Lithuania off from other na- tions. The Communists tried to stamp out religion", "They also put young people under Russian supervision in many posts of responsibility. These young people follow Russian directions better than older people, who remember life in an independent Lithuania". Profesorius Kish paduoda žemėlapi su lietuviškais para- šiais, žemės aprašymą, orą, žmones, papročius, istoriją, ir taip toliau.

Arėjas Vitkauskas Jersey City, N. J.

PAJIEŠKOJIMAS ČIAZUTI LEONĄ, Adolfo Ieško gim- naitis Sabaliauskas Juozas, Silvestro, Ieškomas arba žinantįjį apie jį, pra- šome atsiliepti [NL redakcija. NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

AR MES VIENI TEMATOME TAMSOJE?

JUOZAS LUKOŠIŪNAS

"TIESA NETURI NIEKO BENDRO SU ITIKINTŲ ŽMONIŲ SKAIČIUMI" - Paul Claudel

"DIEVAS) ŽMOGUI ATVĖRĖ DAUGELĮ KELIŲ Į SAVE" - Karl Jaspers

(Pradžia 10 numeryje)

KELETAS KONKREČIŲ IŠVADŲ

Istorinis priartėjimas prie tiesos sutelkia galimybių žmogui kritiškiau pažvelgti ir į mūsų katalikų bendrijos pretendavimą į absoliučią tiesą. Šiandien mes girdime nemažą karčios ir neretai pagrįstos kritikos.

"Griežtai atmestinas visų krikščionių, o ypač katalikų pretendavimas į absoliučią tiesą! Pretendavimas į absoliučią tiesą yra žmonių kūrinys ir nepagrįstas Dievui, kuris žmogui atvėrė daugelį kelių į save" - rašo fil. K. Jaspers savo veikalė "Filosofinis Tikėjimas" P. 75. Ši tokiam pretendavime, jis aiškina, tikėjimo turinys yra laikomas ne tik kaip būtinas, bet ir kaip išimtinis, vienintelis tikra tiesa. Tikintysis čia jau nesakys: tai yra mano kelias, bet vienintelis kelias. Jiems bus leidžiama galvoti apie save: jūs esat žemės druska... Nors kiti mums į tai atsakytų: visi esame Dievo vaikai!

Bet šie argumentai, jis sako, nepaliečia mūsų keliamos problemos esmės. Kaip gi ir kodėl mes imame pretenduoti turi absoliučią tiesą? Kaip mus užvaldė tikėjimo tiesa, ši tiesa mums yra būtina galiojanti. Tačiau kas yra būtina, nėra visiems galiojantis. Ir atvirkščiai. Tiesa visiems gali galioti tik iš tam tikros perspektyvos, panaudojant tam tikrą metodą ir tam tikrose sąlygose. Ir tik šių dviejų dalykų sumaišymas veda prie to, kad mes imame pretenduoti turėti absoliučią tiesą. Šitokio iškrypimo išdava: netolerantiškumas ir komunikacijos stoka.

"Mes krikščionys, bazuodamiesi pamokslu nuo kalno žodžiais pastatome kitiems štai kokią alternatyvą: kas ne su mumis, tas prieš mus (Fil. Tikėjimas) psl. 72)

O kaip gi su šia alternatyva pas mus lietuvius tikinčiuosius? Ar mūsų "atvertimo" ir "sukrikščionimo" misija neprasideda su neapykanta, persekiojimu ar ignoravimu to, kuris kitaip galvoja? (Kas užmiršo tėv. Bruzko S. J. "misijas" prieš protestantus ar mišrias šeimas?). Ar ši alternatyva ne per dažnai panaudojama mūsų parapijos ir bendruomenės gyvenime, ir ypač prie šventorių darbų sekmadienų? Ar tai mes nematomė atsispindinti net mūsų katalikų intelektualų laikysenoje. Kas liečia net mūsų lievišką spaudą, kai iš principo

atsisakoma rašyti į laikraštį, kadangi šis laikraštis neesąs "grynai katalikiškas"? Kur gi yra nusakyti ir koki yra "gryno katalikiškumo" standartai? Tikrai yra neįmanoma vesti pokalbį su tais, kurie įsitikinę turį galutinę tiesą apie viską.

Be abejo, labai daug kas iš mūsų katalikų vertina ir brangina ramų saugumą katalikų bendrijoj ir jų įsitikinimą, kad jie vieni teturi absoliučią tiesą. Bet ar šis saugumas nenupirktas per brangia kaina, pasitraukiant už savojo įsitikinimų barikadų ir išbraukiant žmogiškojo proto dinamiškumą, kuris mums nuolat pastato naujų klausimų. Ar šitoks pasitraukimas už barikadų, šis ramus saugumas, pamažu netaampa sustingimu?

Pretendavimas į absoliučią tiesą todėl yra atmestinas, kadangi per tai nutraukiama komunikacija ir tuo atveriamos durys labai plačiai visokios rūšies netolerantiškumui. Čia gal labai tiktų pakartoti šių dienų jaunimo šūkį, kuriame labai daug tiesos: Visos religijos ieško šviesos tamsoje. Religinis fanatikas yra tas asmuo, kuris skelbia, kad jis tėra vienas ir vienintelis, kuris gali matyti tamsoje! AR MES KATALIKAI TIKRAI TEMATOME TAMSOJE?

Antroji išvada: Dėka istorinio priartėjimo prie tiesos, šiandien pirmąsyk galime kalbėti apie pluralizmą, kaip mūsų kasdienio gyvenimo apraišką, ekumeninius sąjūdžius, net krikščioniškąjį pluralizmą. Neveniam tikinčiam net dvasios vadams, žodis pluralizmas buvo pabaissa, sutapatinimas su chaosu arba vertybių sureliatyvavimo filosofija. Paprasčiausia pluralizmo definicija galėtų būti sekanti: pripažinimas, kad asmuo kito religinio įsitikinimo ar skirtingos filosofijos gali būti taip pat tiesus! Šis pluralizmas kaip mūsų kasdienio gyvenimo apraiška yra faktas ir tai laikytina dideliu žingsniu į pilną subrendimą. Nuo pirmadienio iki šeštadienio mes priimame filosofiją "gyventi ir kitus leisti gyventi", rasti ir dialogą ir su tais, kurie yra skirtingų įsitikinimų, bet tik atėjus sekmadieniui mes "pakėičiame skrybėles ir neretai paneigiame principus, kuriais bazuojasi visas normalus mūsų savaitės gyvenimas.

Aš turiu pripažinti, kad ir visi mano kaimynai gali būti pilnai žmonėmis kaip ir aš. Visas pasaulis įeina į mūsų

gyvenimą ir joks asmuo, grupė ar tauta negali būti išskirta, apjuodinta ar atversta. Ten kur prasideda atvertimas, pasibaigia bendravimas. Konfesijos pakeitimas nėra įmanomas be lūžio sieloje" - štai ką sako fil. K. Jaspers. Ir šiandien modernus žmogus varguar beprilms konfesijos pakeitimo reikalingumą, kadangi tikrovėje "įstrižai per visas konfesijas eina pamaldžiųjų bendrija" - (Fil. Tikėjimas)".

Trumpai, pluralizmas nereikalauja iš niekieno esminių tiesų atsisakymo. Jis reikalauja tik, kad būtume nuširdūs, kad bandytume suprasti civilizacijos pasikeitimus, kad nesumonopolitumėm tikėjimo. Bet žinoma ir pluralizmas, kaip ir kiekviena religija, filosofija ar mokslas neturi magiškos jėgos. Jie visi turi ir nešasi su savimi tas pačias priemaišas: protą ir žmogaus vaizduotę. Todėl gal būtų naivu tikėti, kad pluralizmas padarytų stebuklus. Tačiau praktikoje mes matome, kad jau suartino nemažą skaičių krikščioniškosios bendrijos segmentų, kurie dar visai neseniai buvo mirtini priešai. Bet tik atėjus parodys kiek pluralizmas yra tiesus. Todėl šiandien negali ir neturi pretenduoti kaip vienintelis kelias tiesos ir tikėjimo suvokimui.

Trečia išvada: Mes negalime išjungti ir tikėjimo iš istorinio konteksto.

Mūsų tikėjimo doktrinos turinys buvo ir tegalėjo būti duotas tik istoriniame procese, tuolaikinės kultūros rėmuose ir tuo pačiu suformuluotas iš tuolaikinio požiūrio. Ir bandyti išskirti, izoliuoti absoliučią, nesikeičiančią krikščioniškojo tikėjimo šerdį būtų iliuzorinis projektas, kadangi tai būtų bandymas išjungti krikščioniškąjį tikėjimą iš istorijos. Todėl kiekvienas amžius turi peržiūrėti tikėjimo tiesų formulavimus iš naujo, nes kiekvienas tikėjimo suformulavimas yra kultūriniai sąlygotas, atselt, ribotas, atviras tolimesnėm studijom ir tuo pačiu patobulinamas, pataisomas.

Pripažinimas krikščioniškosios tiesos istoriškumo veda mus prie išvados, kad yra neįmanoma išvengti klaidų tikėjimo supratime ir jo formulavime. Šis žmogiškojo žvilgio netobulumas kyla iš jo riboto požiūrio, neišvengiamo išiterpimo į jo intelektualinį išsiskleidimą fiziniu, emocinų, socialinių ir kultūrinių faktorių. (Pabaiga sekančiame nr.

Apvaizdos parapijos kultūriniam centre kovo 2 d. buvę kiek kitokio pobūdžio. Tiesa, girdėjom ir ilgesnį dr. Kazio Karvelio žodį apie žurnalisto misiją, ir Karolis Balys interpretavo Vytauto Alanto "šventaragio" ištrauką, ir Vincas Tamošiūnas skaitė savo beletristinį vaizdelį. Bet, vis dėlto, programos ir visų dėmesio centre ši kartą buvo būrelis jaunuolių - jaunųjų žurnalistų. Popietė buvo rengta tiktai jiems pagerbti. Pagerbti, apdovanoti, jų veikla pasidžiaugti.

Pagerbimui ir apdovanojimui akstiną davė LŽS centro valdyba. Jos Čikagoje įsteigtas Daužvardžio fondas, rūpindamasis jaunųjų žurnalis-

tų prieauglium, dalina kuklias premijėles į lietuvišką spaudą rašantiems jaunuoliams. Tik jie privalo rinkti savo rašinius, klijuoti į albumus ir kiekvienais metais prieš lapkričio 1 d. atsiųsti LŽS centro valdybai. LŽS Detroito skyriaus v-bos pirm. Vladas Selenis pereitų metų gale pasistengė, kad nuo premijavimo nebūtų išskirti ir tie jaunuoliai, kurie nors į spaudą nerašo, bet irgi dirba komunikacijos srityje, būtent, dalyvauja lietuviškų radijo vlandėlių programose. Tai ir buvo premijuoti šeši Detroito jaunuoliai. Po I premiją (po 50 dol.) iš Daužvardžio fondo gavo Viktoras Nakas ir Robertas Selenis, abu besireiškiantys straipsniais spaudoje po III premiją (po 25 dol.) - Vida Skiotytė, Aida Smalinskaitė (abi radijo pranešėjos) ir Irena Sventickaitė (vietinių skautų bei sportininkų reporterė spaudoje); IV premiją (15 dol.) - Linas Mikulionis, už rašinius spaudoje. LŽS Detroito skyr. v-bos pirm. Vl. Selenis visiems minėtiems jaunuoliams įteikė Daužvardžio fondo čekius ir po neseniai išleista "Žurnalistikos" knyga.

LŽS Detroito skyr. v-bos vicepirm. dr. J. Karvelis, kaip pradžioje minėjau, pasakė ilgesnį kalbą. Džiaugėsi jaunuolių pastangomis ateity užimti retėjančias senųjų žurnalistų gretas. Skatino eiti ir į amerikiečių spaudą. Siūlė domėtis Europoje leidžiamu KONTINENT žurnalu ir, jei galimybės atsirastų, jungtis į jo bendradarbių gretas. Pasakęs kalbą, dr. K. Karvelis LŽS Detroito skyriaus vardu įteikė visiems po antrą čekį, tad Daužvardžio fondo premijos buvo padvigubintos. Pagaliau, Šaulių sąjungos tremtyje pirm. Vincas Tamošiūnas visus jaunuosius žurnalistus apdovanojo Vlodo Putvio monografija.

SUSITIKIMAS SU KLEBONU

Prieš pusantrų metų buvo pastatyta nauja Dievo Apvaizdos parapijos bažnyčia ir didelis, modernus kultūrinis centras. Kadangi kitos dvi parapijos - šv. Antano ir šv. Petro - randasi Detroito senamiestyje, iš kurio jau beveik visi lietuviai išlakstė ir kadangi abi anos parapijos neturi didesnių patalpų kultūrinei veiklai, Dievo Apvaizdos parapija tapo pagrindiniu ne tik Detroito lietuvių religiniu, bet ir kultūrinu centru.

Nuo 1975 metų pradžios Dievo Apvaizdos parapijos klebonas buvo paskirtas kun. Viktoras Kriščiūnevičius, anksčiau administravęs šv. Petro parapiją. Tai vienas iš naujųjų ateivių, dvasininko mokslus pradėjęs Vokietijoje ir baigęs Romoje. Vidutinio amžiaus, vos per 50-tį perkopęs vyras.

VI. Selenis kovo 9 d. su naujuoju klebonu suorganizo laikraštinių pokalbį. Be VI. Selenio pokalbyje dalyvavo Jonas Gaižutis, Kazys Gogelis, Antanas Grinius, Algis Zaprackas ir šių eilučių autorius.

Pokalbį pradėdamas ir baigdamas VI. Selenis pažadėjo, kad Detroito žurnalistai kiek galėdami remis Dievo Apvaizdos parapiją bei jos vadovų darbus, nes lietuviška parapija kartu yra ir svarbus lietuviybės veiksnys.

Klebonas atsakinėjo į visus mūsų klausimus. Paklaustas, kas šioje parapijoje jį pradžiugino ir kas liūdino, atsakė, jog jam labai džiugu, kad parapija gausi nariais, kad čia matas labai daug jaunimo; bet tas žmonių gausumas jam

ALGIMANTO

MIRĖ JUKNEVIČIŪTĖ, VEL PALAIDOJO MACKŲ

Ši makabriška antraštė neatsirado šiaip sau, savai me, bet, deja, išsaukta pačios įvykių grandinės realybės. Tai gi, pradėkime...

Vasario pabaigoje, vienoje Detroito ligoninėje užgeso ilgokai sirgusi, aktorė, režisiorė, menininkė Dalia Juknevičiūtė-Mackuvienė-Šimoliūnienė. Naudojant pigius superlatyvus, galima kalbėti apie daug žadančią ir itin anksti nuvytusią lietuviškosios dramos veteranę, spėsią palikti savąjį indėlį šiaip jau neperdaug turtingonų dramaturgijon. Bet, Dalia pažinėjusieji, ir ypač tie, kurie sekė jos sceninę veiklą, turės sutikti, kad ne tiek pigūs ir komplimentiniai žodžiai gali bent kiek vellionę pagerbti ir išskirti iš kitų, kiek jos pačios įnašas, darbas ir įtaka išeivijos, gal, konkrečiau Chicagos ir kiek mažiau Detroito sceninėje veikloje. Turėjo da mokslinius laipsnius, nesipulkavo jais, gyvenime buvo kukli, gal per kukli, vertindama žmones ne pagal diplomus, užimamas vietas, bet ir pagal kiekvieno asmeninį įnašą, sugebėjimus. Dalia žinojo savo sunkios ligos pobūdį, jautė, kad ypatingesni vilčių dienė medicinos pažanga negalėjo teigti. Vis dėlto, ji turėjo daug vilčių ir moralinį išipareigojimą, nepasiduoti, kovoti, gyventi, rezignavimas, lengvas atsidavimas likimui, jai buvo svetimas, gal net ir nesuprantamas.

Šermenys ir laidotuvės vyko Chicagoje, mieste, kuriam Dalia ilgiausiai gyveno, kur ir vyko jos kūrybingiausi metai, tiek amerikinėje, tiek ir lietuviškoje scenoje. Ten

pėrgyveno meninį pakilimą ir asmeninę tragediją - pirmojo vyro poeto Algimanto Mackaus tragišką mirtį. Šalia to, akių šviesą praradusi jos mamytė J. Juknevičienė...

Atsisveikinimo vakaras koplečioje buvo taip suorganizuotas (sąmoningai ar ne?), kad pašaliečiui galėjo atrodyti, kad čia minimas Algimantas Mackus, visų kalbėjusių, nebent išskyrus akt. Stasą Pilką, dėmesys sukosi apie Alg. Mackų, visai užmirštant kad čia pat atvirame karste, guli Dalia Juknevičiūtė, dabartinė Šimoliūnienė.

Jos vyras Saulius Šimoliūnas, paguldė Dalią šalia Alg. Mackaus ir tai reikia laikyti gražiu nuosprendžiu, nes jis turėjo pilną teisę savo žmoną palaidoti pačiame Detroito, nesivarginant pervežimu į kazimierines, taupant laiką ir lėšas. Todėl S. Šimoliūno pasielgimas buvo ir taktiškas ir apgalvotas ir turėjęs patenkinti Dalios gerbėjus ir vienminčius Chicagoje.

Todėl kažkaip disonansu skamba tas savotiškas ignoravimas, kurį jis patyrė šermenų ir laidotuvių metu, iš kai kurių sluoksnių (gal, teisingiau, vienos grupės tautiečių), nors buvo teisėtai vyras, itin daug pastangų, darbo, rūpesčių ir lėšų skyres gelbėti Dalios gyvybę, lengvinti jos kančias. Tą pačiam teko girdėti iš vellionės lūpų, mudviem su žmona, ją aplankius ligoninėje, o taip pat ir telefoninių pokalbių su ja iš ligoninės ar namų metu. Reikia suprasti, kad S. Šimoliūnui buvo padaryta moralinė skriauda, kuri tomis aplinkybėmis buvo dar skaudesnė ir gilesnė. Krikščioniškoji tolerancija, humanistinė pamokanta, kažkaip kažkur pašonias nuslydo, amžinatvėn išlydint Dalią Juknevičiūtę-Šimoliūnienę.

Detroito lietuvių spaudos ir radijos atstovai pas Dievo Apvaizdos parapijos kleboną kun. V. Kriščiūnevičių. Sėdi iš kairės: Vladas Selenis, kleb. kun. Viktoras Kriščiūnevičius, inž. Algis Zaprackas. Stovi: Kazys Gogelis, Alfonsas Nakas ir Antanas Grinius.

kelią rūpestį, nes į vienerias sekmadienio pamaldas sunku esą visiems besutilpti ir gal netrukus būsią reikalinga antrų pamaldų, nors parapijoje jis tik vienas kunigas. Į klausimą, kodėl tik vienas, kodėl negalima būtų gauti antrą kunigą, atsakė, jog kurios patvarkymu, dabar vienas kunigas turi aptarnauti parapiją iki tūkstanties šeimų. Ar kurią teikia pagalbą tautinėms parapijoms? Deja, kurią neturi specialaus vikariato tautinėms parapijoms, tad ir pagelba labai ribota.

Ar daug Detroito tikinčiųjų lietuvių nepriklauso nei kokiam lietuviškai parapijai?

Klebonas atsakinėjo į visus mūsų klausimus. Paklaustas, kas šioje parapijoje jį pradžiugino ir kas liūdino, atsakė, jog jam labai džiugu, kad čia matas labai daug jaunimo; bet tas žmonių gausumas jam

maldas sunku esą visiems besutilpti ir gal netrukus būsią reikalinga antrų pamaldų, nors parapijoje jis tik vienas kunigas. Į klausimą, kodėl tik vienas, kodėl negalima būtų gauti antrą kunigą, atsakė, jog kurios patvarkymu, dabar vienas kunigas turi aptarnauti parapiją iki tūkstanties šeimų. Ar kurią teikia pagalbą tautinėms parapijoms? Deja, kurią neturi specialaus vikariato tautinėms parapijoms, tad ir pagelba labai ribota.

Ar daug Detroito tikinčiųjų lietuvių nepriklauso nei kokiam lietuviškai parapijai? Taip, tokių yra daug. Trims parapijoms priklauso apie tūkstantis šeimų. Galima spėti, kad bent kita tiek nepriklauso. Kokie ateičius planai? Stengsiuos parapijoj įgyvendinti Vatikano II susirinkimo įvestas reformas. Stengsiuos užbaigti parapijos, tai yra bažnyčios įrengimus ir išmokyti (Nukelta į 5 psl.)

IŠ DETROITO RAŠO ALF. NAKAS

Sausyje Detroito lietuviai nieko pažymėtino nenuveikė. Tik vasaryje suaktyvėjo politinė veikla, nepriklausomybės šventei besiruošiant. Čia delegacijos pas miesto merą, pas valstijos gubernatorių, pas valdžios didžiūnus, kad į mus dėmesį atkreiptų. Vasario Šešioliktoji, kaip visada, praėjo miniom besimeldžiant, klausant kalbų, plojant ir truputį pinigų aukojant. Vasario vidury išmirė keletas žinomų lietuvių, vis senyvo amžiaus žmonių. Aple juos spaudoje jau esu bent dviem atvejais rašęs. Tepakartosi čia tik vienas pavardė - a. a. Mag - 1975. IV. 16

dalenos Liesūnaitienės. Ji anksčiau yra gyvenusi su šeima Montrealyje (jos sūnus Vytautas ur dabar Montrealyje tebegyvena). Ji mirė 1975 m. vasario 18 dieną. Plačiau noriu parašyti apie porą įvykių kovo mėnesį, nes abu jie surišti su ateitimi. PAGERBĖME JAUNOSIŲS ŽURNALISTUS

LŽS Detroito skyrius yra gerokai pagarsėjęs žurnalistinėmis popietėmis. Vieną kitą praeity jau čia esu aprašęs. Paprastai mūsų popietėse būna geras paskaitininkas, meninė programėlė, vaišės. Žurnalistinė popietė Dievo

TAS, KAS TOLIAU

D. Ralys

Aną Valvorykštės šeštadienį, stebint tautinius drabužius skaldėre ir klausantis dail. A. Tamošaitienės aiškinimų, nenoromis teko prisiminti St. Ekupėry knygą Mažasis Princas. Ten kalbama apie dykumoje nukritusį laikūną, einantį lenktynių su savo likimu: jei jis suspės perkelti valandų susitaikyti motora, išsigelbės. Jei ne mirs nuo troškulo. Bet tada prisistato mažasis princas, nusileidęs nuo mažos planetos. Jie ima kalbėtis esminė glausiais gyvenimo klausimais. Princas minčių šviežumo nustebintas, laikūnas užmiršta savo lėktuvą: tos valandos jam davė daugtaurį, negu visas gyvenimas.

Kūgyos autorius irgi pilotas, žuvęs kare. Knyga skirta vaikams ir pasirodė sugriautoje Europoje. Joje nekalbama apie statybas. Bet ją skatė mažai ir dideli, irgi užmiršdami griuvėsius.

Gražiausias tautinių drabužių laikotarpis – sakė dail. Tamošaitienė – yra 19-to šimtmečio vidurys, patys sunkiausi paskutiniai baudžiaunos dešimtmečiai. Lietuvių beveik visi tada buvo baudžiauninkai. Dvare jiems įsakymus davinėjo ir juos plakė lenkiškas ponas, valdė ruzas žandaras. Nekas jiems nepriklausė Lietuvoje: nei jų žemė, nei jų kūnas.

Tuos raštus audė baudžiauninkų žmonos ir dukterys: eidamos laž ir atitraukdamos laiką nuo polsio ir mlego, kai būtų turėjusios skęsti neapykantoje, pagležoj dėl tų visų skriaudų ir galvoti tikrai apie audeklų pigumą, stiprumą, šilumą... Dargi jų raštuose nė liūdesio nematyti; spalvos mirga, švelnios ar ryškios, kaip pavasario pleva, ir jų fonas šviesus, išskyrus kartais tik vėlesnį laikotarpį. Mūsų protėvių būta nuostabių žmonių!...

Bet vistiek, kodėl jos tuos raštus audė? Moteriška tuštumbė, norint pasipuikuoti? Tai vienas iš akstinių tokiam darbu, bet ne vienintėlis. Jos audė, kai joms bernal pūrosi, bet audė ir tada, kai jau dukterys buvo ištekintos ir visos paikystės užmirštos, netgi kartais už jokių pinigų savo audeklų neparduodamos, nežūrint skurdo.

Audė, ir bent iki rytojaus negalvojo apie baudžiamą, kaip ir minėtasis laikūnas nebegalvojo apie senkantį laiką. Yra valandų, kada žmogus sugeba praugti savo kasdieniškumą. Savo laikiname gyvenime, naudodamas nykstančią medžiagą, žmogus kurti grožines formas, kurių la laikas nesusto. Taip jis pats išsivaduoja iš laiko. "Ne visas mirstu", – sakė ten tasai poetas. Amžinybės stekimas?

Tos moterys irgi praugo savo laikinumą. Išn išnyko dvarai ir anuos žandarus pakeitė kiti, bet tų baudžiauninkų sukurtu grožiu gėrėjoms skaudū jubiliejiname šeštadienyje mes, jų anūki anikai. Ir ne vien mes: gera pusė žiūrovų buvo lietuviai. Dargi mes nesame paskutiniai juo gėrėtis.

Valvorykštės projektas yra labai jaunas. Jis ieško savo kelio. Tad dėl to kelio ir reikia pagalvoti.

Tas, kas jau padaryta, galima pasigėrėti, ypač, kad tai tik vienu metų darbas. Vėlykū margučiai, lėlės, medžio drožiniai, Vilniaus verbos neužėmė daug vietos. Pasitenkinta, jų neužmirštant. Maža dėmesio teatreipė ir

šlaudinukai. Lipdytieji tilpo į vieną albumą. Daug kas gal ir nepagalvojo jo pavartyti. Jame buvo tikrai gražių kompozicijų. Ar neįmanoma būtų jiems rasti geresnę vietą negu albumas, nežūrint pačios medžiagos trapumo?

Audimų, nedaug teprausta, matyt, dėl nesena gautų staklių. Visas dėmesys paskirtas kilimams. Jų buvo daug ir įvairių: austiniai, rištiniai, dideli, maži, perdirbti ir pagalves ar šlaip pakabinti ant sienos. Didelių, tlesia, tik trys. Kiti maždaug allejinto paveikslų dydžio, keli iš jų atlikti jau meistriškai.

Tai kruopštus darbas, amato mokymasis, bandymas. Bet ieškant kelio tolyn, tenka išsilaikinti keletą klausimų. Pirmausia, tenka gerai suprasti patį tautodailės prasmingumą. Liaudies mene daiktų vartojimas buvo pagrįstas jų reikalingumu, išskyrus kartais kokį papuošalą. Tikrai žemaitės užsirišdavo ant galvos po dvi ar tris skaras, kai būtų užtekę vienos. Negalima buvo apstieiti be rankšluosčių, užklotų ar pirštinių. Kilimai jų gyvenime buvo nereikalingi, tad jų ir neausdavo.

Visus drabužius moterys turėjo pačios išausti. Kiotokios išelties nebuvo. Jos galėjo tikrai pasirinkti: austi dvinę patuklinį rankšluostį ar šukuotų linų aštuonytį. Nuo to pasirinkimo prasidėdavo menas.

Tautodailėje to reikalingumo momento beveik nėka. Dabar moterys nėra priverstos nei austi, nei siūti, nei nerti. Patys dirbūnai kartais yra nereikalingi. Jie yra linkę tapti prabangos dalykais arba visokiais "niekučiais".

Tų dirbūnų reikalingumas pasidarė dvasinis. Mes gyvename tarp nuasmenintų daiktų, vienas į kitą panašų, gamintų milijonais. Mes patys juos gaminame fabrikuose, dirbdami už pinigą. Paskui nuo tų daiktų bėgame, nes gi jie mus irgi nuasmenina, padaro vieną į kitą panašiais. Tai vėl gamina naujus daiktus, jau ne iš reikalo ir ne už pinigą. Iki kurio laipsnio dvasinis reikalingumas pakeičia medžiaginį?

Tas klausimas slejasi su kitu: koks yra santykis tarp tautodailės ir mašinos? Rankomis austas užklotas yra lygiai šiltesnis, kaip ir pirktinis. Jau blogiau su minėtuju aštuonytū rankšluosčiu: jis silpniau geria vandenį, negu mašininis. Daugumą darbų mašina daro greičiau ir geriau už audėją. Kokią gyvenimo sritį gali tautodailė nuo jos sau atsikariauti?

Arba vėl: koks santykis tarp tautodailės ir meno? Ar kilimas pakeičia paveikslą?

Daugumas parodoje išstatytų gobelenų, kaip sakyta, mažo formato. Jų audimas patogus: tam užtenka mažų rėmų ir mažos vietos. Jie ir savo valdmenį atlieka: jais išmokstamas amatas. Bet kas toliau? Gal kyla pagunda tuo jų patogiu mažu dydžiu pasitenkinti? Tai būtų klaida. Koks jų tikslas? Jie bus pakabinti ant sienos? Ar šalia allejinių paveikslų? Tada gal ir pasirodys jų silpnės pusės. Vilnos meninis išraiškumas yra ribotas.

Gobeleno tikslas yra pakeisti ne allejinę, bet sieninę tapybą. Gobelenas turi savo gerųjų pastų: jis nesuskirsta, kaip stenos tinkas, ilgai tvėria, lengvai perkeliama, duoda jausmą, šilumą įspūdį. Tas savybes jis įgyja tik tada, kai jis yra didelio formato: jis turi užmėti visą sieną ar bent žymią jos dalį. Tokie gobelenai ir buvo visados daromi. Mažieji yra tik išimtys. Tam reikia didelių rėmų? Ir daug vietos? Žinoma, Bet tik tuo atveju darbas taps prasmingu.

Valvorykštės užsibrėžtiems tikslams įgyvendinti sąlygos yra dabar idealios. Jau virš dešimt metų kai višame pasaulyje, o ypač čia Amerikoje jaučiamas tam tikras persilaužimas gyvenimo supratime. Jaunleji nemėgsta senų gerbtomis dorybėmis: darbas, veržlumas, pasisekimo troškimas, jėgos svaigulys. Jie viską meta. Grįžti paprastą, nerūpestingą gyvenimą. Atgal į gamtą! Pagarba rankų darbu. Pats darbas įgyja kitokią prasmę: užuot buvęs priemonė pinigų uždirbtui, jis tampa gyvenimo būdu, ieškant savęs paties.

Kartu kyla susidomėjimas amatininko gamtiniais, namuose automis drobėmis, visokiais drožiniais. Visoje Europoje nuo pat antrojo pasaulinio karo pabalgs smarkiai atgijo gobelenai, ypač jų dirbtuvės Prancūzijoje.

Reikia naujos krypties ir mūsų išelvinėj veikloje. Valvorykštės projektas yra pirmas tikrai sveikas sumanymas, pagrįstas bendru darbu. Jis, kaip daugelio dalyvių pastebėta, jungia visų kartų moteris. Jis būtų turėjęs gimti prieš 25 metus.

Vytautas Mačernis

Fragmentas iš PAVASARIO SONETA I

Uždamas per dangų šiltesnį matų vėjas
Neša grįžtančius paukščius per vandens plačius
Ir daunodamas, į sausumą atėjęs,
Išmeta iš medžių jų supuvusius lizdus.

Ir atelna šniokšdamas per lygumas pilkastas;
Nuo dangaus šturkščiai nuplėšia debesų skaras:
Saulės kamuolys plačiai paleja tasyk
Virpuluojančios ir pūstančios ugnies upes.

Medžių pumpurai pilki, poškėdami dulstai,
Atžėja ir skleidžiasi glėvėtais lapais
Ir tol aplinkui nirtulngai kvepia.

Džiūsta vėjuje ir saulėje visi keliai;
Ir širdis į tolimas melsvas išsižūrėjus,
Jais norėtų skristi tolyn, kaip skrenda vėjas.

PAŽINKIME PRAEITĮ!

VIENO BALŲ PAKRAŠČIO LIUDININKAI – Alfredas Kazlauskas.

("Literatūra ir Menas" nr. 52 / 1970)

Lietuviniškai yra klasikinė, didžiųjų gabumų taurė. Nuo žadėjus prieš šimtą metų išgarsus Prūsijos lietuvių buities ir kultūros tyrinėtojas E. Gizevičius. Lietuviniškai savo vadino Prūsijos (dabar Kaliningrado srities) gyventojai lietuviai, kaip tik šiame žemes lopinėlyje augo ir kūrė tokie dvasios milžinai, kaip M. Mažvydas, K. Donelaitis ir kiti, dešimties monumentalūs mūsų kultūros pamatai.

Vokiskieji feodalai, dar XIII a. pavergę prūsus – viena baltų atšaka, pasisavino jų žemes pavadinimą. Vykstant prievaratine asimiliacijai, senieji prūsai (išnyko XVII a. antrojoje pusėje. Tačiau atlieka Lietuvos, kurį laiką vadintoje Mažosiose Lietuvoje, lietuvių tebevyveno ir mūsų amžiaus pirmojoje pusėje. Bet ir jų skaudūs greitai mažėjo. Siekdamai gėrėti žinias mokslui apie „žūstančią tautą“, vokiečių tyrinėtojai E. Gizevičius, O. Glagau bei K. Kapeleris ir parašė darbus, kurie neseniai paskelbti „Lituanistinės bibliotekos“ leidinyje „Lietuviniškai“.

Žinomas etnografas, krasotyroso entuziastas V. Milius šiame leidinyje pateikė būdingesnius XIX a. autorių darbus apie Prūsijos lietuvių papročius, buitį, o iš dalies ir dvasinę kultūrą.

E. Gizevičius – Tilžės mokytojas ir kraštotyrininkas – lituanistinės medžiagos rinkimą ir skelbimą laikė savo gyvenimo tikslu. Jis nuodirdžiai mylėjo lietuvininkus, netgi savotiškai juos idealizavo. Kai kurių amžininkų pajaukimas už šio atšaką, E. Gizevičius ramintis, jog gerindamas pašalpos „netvorė tiek, kad... apiečių patirinkiają iš gryno pomėgio dirva, kuri šūlė gausų laimikį širdžiai ir protui, slopsavyje visokeriopų žinių, jungė maionumą su nauja...“

Tėsdamas dar viduramžių renesansine tradicija, E. Gizevičius lietuvininkų buitįje įvėgė analogijų su graikių ir romėnų papročiais, drabužiais, kalba. Jis šventai tik

kėjo, kad lietuvininkai esą senųjų prūsų aniniai. Anot jo, lietuvininkų artuma prūsams „parodo jų lygį sveitinumą, jų mielė dainai, jų papročius paprastumas“. E. Gizevičius stebisi tvirta lietuvininko sveikata, ir tas stebėjimas gan savotiškas: tam, kad, anot jo, „šventiška pavaldybių ir išcertum, prisidėjum ir prisidėjum“, perdom romantinėm spalvom; jaučiamas skėvių autoriaus subjektyvumą ir jo pamiltos tautos idealizavimą. E. Gizevičius tikrai reikia turėti tokia stipri sveikata, kaip čionykščiu lietuvininkų“. E. Gizevičius dėka sužinoje, kad vėrai, sveikindamiesi su moterimis, ne tik spausdė ranka, bet ir du kartus pasibūtinėdavo; kad lietuvininkas, užsukęs pas kaimyną, niekad ne sibielsdavęs, nes „beidimasis i duris reikė namiško iškvietimo, romantišku paliečimui“. O kiek švelnių, romantiškų paliečių grožiu, jų šukuosenai, drabužiams? Jo tvirtinimu, skoningiausių lietuvininkės papuošalai būvis šukinosena – „ne prašmatnus kuojai ar kuokšalai, bet lygiai per visą galvą perskelti, glotniai susikuoti blizgantys plaukai, kuriuos žiedu supo celi dailiai supintos kasos“. O tos kasos, pasirodo, piramos net iš 14 ar 20 pluoštų – lyg koks audimas audiamasi! Beje, kasos būvisios tik merginų puošmena, ištekejusios moterų kasas privalejusios išleisti. E. Gizevičius pastabumas ir psichologizmas leido jam pastebėti lietuvininkų grožiu ir dvasinį taurumą: „Dailūs veido bruožai... perdem gražus lieknas ūgis, sušifus su tauria laikysena, savigarbos ir žavaus meilumo derinys, teikiančias kiekvienam nevaržomam jūdėjui ir mostui... lietuviškaitės būdingą savotišką žavumą“! Jeigu tikėti E. Gizevičium, tai toki grožio ir dvasios harmonija, suprantama, galėjo sibielti ne tik ji vieną...

E. Gizevičius nuodirdžiai žavisi lietuvininkų taurinumu, kurį jis vadina „prigimties dovanuma“. Dainos liestis būdavo sudėdomas vėtoje, atsiradus linkimai protui, lietuvininkų vestuvėse vyklyvavusio ir

tiktos dainų varžybas. Anonimeti laimėtojai tapavę tie, kurie nesidavė išmušami iš tono ir užtrenkė bei priverė nutilti kitus“. Daina net giško ar kivirčo liepsną užgesindavusi, vaidininkus nutilydavusi! Daina, kaip galima spręsti iš E. Gizevičiaus aprašymų, ne tik ramindavo, guosdavo nuvaržintą kūną ir širdį, ji lydeji lietuvininką visa gyvenimą – nuo pat lopio iki gyvenimo pabaigos – būvisi neatstiejamai buities ir dvasinio gyvenimo specifinių reiškinii.

Tiesa, verta persipėti skaitytoja, kad E. Gizevičius lietuvininkų buitį nuspalvina patalpinęs pažūros netuvo pažangos – savotiškas jo monarchizmas atšikleidžia ir kraštotyrininko aprašymų. Juose vestuvėms, ama statiška patalpinimas lietuvininkų buities, anonimais, savoj socialinio veido neturis valstieš. Tačiau E. Gizevičius buvo svarbu kitkas – patalpinis, ypač vestuvėms papročiai ir liūde dar su pagonybe senieji įvairūs tikėjimai. Apie lietuvininkų vestuvėms papročius sužinoje ir iš nežinomo autoriaus „Lituanistikų vestuvių“, kur vėgėji lietuvininkų lietuviškos taurumas ir savarankiškumas.

E. Gizevičius kraštotyrininkas darbus paplino O. Glagau žurnalistiniai reportažai. Pataras, dargi ką pasisavinęs iš E. Gizevičiaus, pateikė kompliciacinę apybraižą apie Prūsijos gamtą ir jos žmones. Būdamas gana besišikšas, O. Glagau faktiškai išreiškė oficialiosios Prūsijos viršūnės valstybinį požiūrį į lietuvininkus, primetė jiems ir įžeidžiamą prasimanymų. Anot jo, nuo Labguvos iki Klaipėdos gyvenę lietuvių, žinomi kuriųj vardu, buvo įsigiję „blogą vardą“, nors jie ir „nesrėbią degtinės šaukštais iš blūdų, kaip kai kur krašto gilumose“.

Iš penkių O. Glagau aprašymų įdomesni, yra du: „Lietuviniškai buitis ir būdas“ bei „Lietuviniškai kalba ir poezija“. Juose šis tas minima ir apie senąjį lietuvių mitologiją: Patimpą, Rambyno alkos akmenį, garbinamą Laimą. Čia randame idomų buities ir papročių detalių, kurios pajavirina

šlaip jau nuobodoką, daugiau geografinį aprašymą.

O. Glagau lietuvių kalbą vadina senoviskiausia iš visų indoeuropiečių kalbų, pateikia senovės prūsų kalbos pavyzdžių, teigia, kad lietuvių kalba turtinga žodžių, susijusių su žemės dirbimu, laiko skalavimu, gaminyse, kurios laipsni, anot O. Glagau, lietuvininkai sugebą nusakyti daug tiksliau, negu vokiečiai (dėdanas, teta, šešuras, anyta, dieveris, ir t. t.).

Grynai etnografiniu ir moksliniu laikytinas K. Kapelerio darbas. Jam, lingvistui-sanskritologui, rūpėjo gyvoji lietuvininkų kalba, bet jis, pasirinkęs etnografinį suožą, pateikė Stapulėnų apskrities etnografinę apybraižą – „Kaip senieji lietuvininkai gyveno“. Tai vertingiausias lituanistinis K. Kapelerio darbas, kuriam medžiagą jis rinko vietinių gyventojų tarpe. Pats kilęs iš Stapulėnų apskrities, baigęs Gumbinės gimnaziją, studijavęs garsiuose Europos universitetuose, K. Kapeleris valdžiai aprašė XIX a. vidurio lietuvininkų buitį ir papročius. Siekdamas lingvistinio tikslumo, jis sukūrė lietuvišką tekstą, todėl K. Kapelerio darbas turi ir kalbinės vertės.

Stapulėniškiai, kaip sužinoje iš K. Kapelerio veikalų, balanos gaidynėje gyvenę dūmėnės pirkios, megdavo gerti savo nacionalinį, skirtingą, negu vokiečių, gėrimą – alų. Jo veikalė rašoma apie vestuvinius papročius, krikščynas, šermenis – tas apeigas ir tradicijas, kurias yra aprašė ir kiti autoriai.

Rinkinio „Lietuviniškai“ svarba dvejoja: 1) jame pateikiama mažai kam žinoma medžiaga apie Prūsijos lietuvių ir 2) jeigu ankstesnieji „Lituanistinės bibliotekos“ leidiniai daugiau buvo skirti istorikams, tautosakai, tai „Lietuviniškai“ – pirmasis šios serijos leidinys, išsiaiškęs pavėsias etnografinis. Atmintina, kad lituanistikoje žinios apie senuosius prūsus, o vėliau ir apie Prūsijos lietuvius yra skurdžios. Todėl minėto leidinio pasirodymas tiek savo moksline svarba, tiek ir vaizduojamųjų objektu yra savalaikis.

Girti ar peikti „Lietuviniškai“ kebloka – jų autoriai seniai mirę. Galime tik apžarti rinkinio sudarymo principus. Šio leidinio ruošėję V. Milius pasirinktas kelias – publikuoti ne vieną kurį nors darbą, o skelbti trijų savito braižo autorių veikalus – daugiau atitinka „Lituanistinės bibliotekos“ principus. Trijų autorių koncepcijų gretinimas, skaitytoji į tai net ir nesigilinant, teiks dvasinio peno – skaitins mąstyti apie istoriją ir istorikus... Čia kaip tik ir slypi „Lietuviniškai“ ir „Lituanistinės bibliotekos“ patrauklumas bei populiarumas. Juk būtent iš amžininkų, jų menuarines literatūros – šių savotiškų pirminių šaltinių – mes galime betarpiškai apčiuopti istorijos pušą, tikrąjį jos skonį. Iš „Lituanistinės bibliotekos“ leidinių sužinojome paprastai, bet dažnai užmirštiną tiesą, kad istorija negali būti nei balta, nei juoda. Ji tarsi architektūros fondas, kuriame tik šviesos ir šešėlių žaismas gali atskleisti viso paminklo įsibūmą.

Kalbant apie „Lietuviniškai“, būtina padėkos žodį tarti V. Jurgučiu, kuris sugebėjo atkurti praeito šimtmečio kalbos aromatą, teisingai iš vokiečių kalbos išvėrė vietovardžius. Beje, gal reikėjo grąta sunkiamy lietuvių vietovardžių nurodyti ir dabartinius jų vietų pavadinimus, nes šiandien tik retas kuris boprisimena senuosius Prūsijos vietovardžius, o naujieji pavadinimai dar nėra įsitvirtinę mūsų kalboje. Gausūs komentarai, įvairūs paaiškinimai, faktišimės, iliustracijos, dainų tekstai ir jų gaidos suteikia rinkiniui mokslinio leidinio solidumą. Gal būt, reikėjo pratarmėje pateikti daugiau žinių apie prūsus ir lietuvininkus, nes eilinis skaitytojas, matyt, apie juos nedaug bus girdėjęs. Beje, iš pratarmės sunku suvokti, kas tokie yra buvę „vakariniai lietuviai“, neišiku, kokioje teritorijoje jie gyveno. Be to, „vakariniai lietuviai“, „Prūsijos lietuviai“, „lietuvininkais“, rodo, laikomai vieni ir tie patys gyventojai; bet tuomet neaišku, kodėl juos vadiname skirtingais terminais. Žodžių, kiek sisteminę lietuvininkų istorinę apžvalgą skaitytojams būtų dar daugiau pasitaravusi.

DĒL LIETUVOS ŽEMĖLAPIO KRITIKOS

Gerb. Redakcijos p... neatsisakyti idėti šiuos pa aiškinimus dėl Algirdo Gusta ičio rašinio apie mokykli nį Lietuvos žemėlapi. Rašiny pretendojau į recenziją, bet pirmoje vietoje puola asmenis ir tik iš to apspren džia patį žemėlapi. Dau giausia tenka žemėlapi au toriui, bet nepasigalėta ir kitų asmenų, prisidėjusių prie žemėlapi paruošimo ir jį išleidusių. Visi jie apšauki tautos išdavikais. Toks, būdingas to rašinio autoriui, tonas neleidžia jam bešališkai vertinti pasiimtajį objek ta - šiuo atveju JAV LB Švietimo Tarybos išleista Lietuvos geografinį žemėla pi. Nebūtų man reikalo šiuo laišku kreiptis į Jus, jei šališkumu, iškraipytais faktais ir neteisingsomis prie laidomis nebūtų klaidinama mūsų visuomenė.

Pradėjęs tvirtinimu apie žemėlapi braižytojo dre bančias rankas - fakto, ku rio jis negalėtų įrodyti ir kuris nieko bendro su žemė lapu neturi, recenzentas to liau griežia patį žemėlapi. Visiškai nesiorientuodamas kartografijoje, jie ieško prie kabiu mastelio žymėjime. Žemėlapyje yra parodyti net du linijiniai masteliai: kilometrams ir mylioms. Recenzentas kaž kodėl juos vadina svetimu vardu - "scale". Gi skaitlinį mastelį jis nesunkiai galėtų rasti iš geografinio tinklo, jei jis jam taip įdomus. Žemėlapi origi naliai, kurie paprastai bū na didesni už spausdintas kopijas, čia mažinti ne iki tam tikro skaitlinio maste lio, bet iki norimo, patogaus mokyklos dydžio.

Lietuvos žemėlapis yra kurį čia kalbama yra MO KYKLINIS, FIZINIS, GEO GRAFINIS SU POLITINĖ MIS SIENOMIS, skirtas Lie tuvos geografijai mokyti li tuanistikos mokyklose. Tai nepamirština ieškant jo tiks lumo. Visi sutartiniai ženklai jame išeina iš mastelio, visi jie padidinti tiek, kad mokiniai iš savo suolų matytų juos. Čia, pav. Nemunas parodytas apie 3 km plo čio, miestų ir miestelių ženklai apie 4 km dydžio ir pan. Dėl to recenzento surasti atstumų skirtumai gavosi dėl ženklių padidini mo. Iš kitos pusės įdomu iš kokių palyginimų jis tuos skaičius gavo ir kaip jis ma tavo? Ne kaž kokių kvadra tų ir drebinų pilnas tas žemėlapis, o savais sutartiniais ženklais. Keturkampiai miestams ir trikampiai miestams buvo vartojami ne priklausomai Lietuvoje A. Vireliūno mokykliniam žemėlapyje ir pedagogams pa geidaujant, tokie ženklai pavartoti ir šiame žemėlapy je. Tai yra mūsų tradicijos tesinys.

Nesuprantama A.G. rašiny tokia pastraipa: "Atstumi tarp Varėnos ir Babriškės yra 9 km. LB Lietu vos žemėlapyje tų gyvenviečių nėra. Įdomu, kaip recenzentas išmatavo atstumą tarp gyvenviečių, kurių nėra žemėlapyje? Žemėlapyje pažymėtas Varėnos miestelis, gi geležinkelio stotis su ba žnytkaimiu prie jos visai ne žymėtos. Tai liečia ir kitų vietovių, kurių pasigenda recenzentas, kaip Vėžaičių bažnytkaimis ir pan. Jis tu rėjo pastebėti, kad šiame žemėlapyje nėra nei bažnyt kaimių, nei kaimų, nei dvarų, nei vienkaimių, nei geležinkelių stočių, nei kitų smulkių gyvenviečių, lygiai kaip nėra jame mažesnių upių ir upelių ir daugelio ežerų. Speciali pedagogų komisi ja sudarė detinų žemė lapin vardų sąrašus ir ju bu vo laikytasi sudarant žemė lapį. Gi komisija buvo nuo monės, kad žymėti tik pa tys svarbieji ir reikšmingieji vietovardžiai, nes žemė lapis bus aiškus ir moki niams lengvai suprantamas, jei jis nebus perkrautas geografinė medžiaga.

Dėl kelių tinklo reikia pa sakyti, kad jis, kaip ir visur, nuolat keičiasi. Išvedami nauji keliai, asfaltuojami vieškeliai, siaurieji geležin keliai paverčiami plačiais ir t.t. Pav. geležinkelis tarp Alytaus ir Varėnos bu vęs nuardytas, mano žinio mis, ir vėl atstatytas Mažo joje Lietuvoje parodytos tik geležinkelių ir plentų ma-

gistralės. Nesuprantama ko norėjęs recenzentas skelbda mas Spirdingos ežero plo tus. Tai geografijos vadovėlio, o ne žemėlapi reika las. Kad nėra upelio, jun giančio tą ežerą su kitu eže ru, tai kaip jau minėjau šia me žemėlapyje upelį nežy, mėti. Dėl visos eilės nepa žymėtų ežerų, tai jų pedago gų komisija nerado reikalo žymėti mokykliniam žemė lapyje.

Vietovardžiai, su labai mažomis išimtimis, žemėla py rašyti taip, kaip jie su rašyti prof. A. Salio sudary tame, kirčiuotame vardyne - priede prie Lietuvos žemė lapio, Lietuvos Enciklopedi jos išleisto 1956 metais. Tuo vardu naudojami visi mūsų mokslininkai. Tur būt ir recenzentas sutiks, kad prof. A. Salys buvo žymiau siu mūsų toponimikos žino vu. Pagal tą vardiną reikia rašyti ne Pirčiupis, o Pir čiupiai, ne Maišiogala, o Mai šiogala, ne Medininkai, o Medninkai ir ne Tvankstė, o Karaliaučius. Stabtelisiu kiek prie vardo Tvankstė. Kartą, besikalbant apie vie tovardžius, paklausiau prof. A. Salio apie tą varda. Į tai jis paaiškino, kad reikia nepamiršti jog kryžiuočiai valdė Mažąją Lietuvą 700 metų; jie statė miestus ir pilis ir vadino juos savo, vo kiškais vardais. Toje vieto je, kur dabar stovi Karaliau čiaus miestas, buvė miškai. Kryžiuočiai čia pastatė pilį ir pavadino ją Konigsberg. Mes tą vokišką vardą sulie tuvinom į Karaliaučių ir tas vardas mūmųse prigijo. Tvankstė yra visai skirtingos vietos vardas ir su Ka raliaučium nieko bendro ne turi. To vardo prof. A. Salys ir vardinan neirašė. Gal recenzentas ir turi kokių nors svaresnių davinį ir pa grindo vadinti Karaliaučių Tvankstė, bet, deja, ju ne duoda.

Recenzentas nusiskundžia kad Nemuno upės vardas dingsta jos žemupyje. Žy mus mūsų hidrologas, prof. S. Kolupaila asmeniškai ty rinėjo ir aprašė Nemuną nuo jo istakų iki žiočių. Apie tai išleista jo studija "Nemunas" su pridėtu prie jos Nemuno baseino žemėlapiu. Joje prof. S. Kolupaila sa ko (pusl. 226), kad 11 km žemiau Tilžės Nemunas pra deda skirstytis į šakas. Į dešinę teka Rusnė, į kairę Gilija, kuri skiria Klaipėdos Kraštą nuo Rytprūsijų. Tad, tikrumoje Nemuno vardas dingsta nepasiekęs Kuršių Marių. Dar žemiau, ties Rusnės miesteliu Rusnės upė vėl dalijasi į šakas ir jos vardas dingsta. Į dešinę teka Atmata, į kairę Skirvytė, kurią išvesta Lietu vos - Vokietijos siena. Taip yra tikrovėje, o kaip Lietu vos okupantu žemėlapiui rodo, tai jais aš nesire miu.

Netiesą recenzentas rašo buk tai prof. Vl. Viljamas mano parengtą žemėlapi at metė. Komisijai buvo pa tiektas projektas - škas, ku riam Lietuva būtų rodoma etnografinėse sienose, kaip jas nustatė Lietuvos tyri mo Institutas. Prof. Vl. Vil jamas, lygiai kaip ir prof. A. Salys pasisakė už tarptauti nėmis sutartimis nustaty tas sienas, kaip ir yra pada rytas.

JAV LB švietimo ta rybos išleistas žemėlapis yra nemažo būrio pedago gų ir atitinkamų sričių moks lininkų sutelktinis darbas. Tai nėra kaip kritikas rašo, vien J. Kavaliūno ir jo skir tų komisijų neapgalvotas kūrinys. Buvo skiriamos komisi jos kvalifikuotų pedago gų, istorikų, geografų, tei sininkų. Tuo ar kitu klausiu mo buvo atsiklausiama nuo monės atitinkamų sričių specialistų, profesorių. Buvo derinamasi prie mūsų poli tinių veiksmų nusistatymo ir pageidavimų. Recenzen tas paneigia visų jų kompe tentiškumą ir priekaištuoja kodėl buvo atmeti jo pata rimai. Jis dedasi esąs ir kartografas ir geografas ir istorikas ir pedagogas ir teisininkas, o be to, poli tika, toponimika ir Lietuvos sienos - tai jo specialybės. Kokia praktika ir mokslais remiantis jis imasi kitus mo kyti, niekinti ir švaistyti

insinuacijomis?

Didelio žinovo tonu jis griežia už Lietuvos valsty bės sienų. Išdidžiai pradeda taip: "LB žemėlapyje ypatingai neteislingai, blogai, nu sikaltėliškai lietuvių tautai, išvestos sienos pietuose ir vakaruose..." Kaž kodėl recenzentas visai nemini šiaurinės sienos. Gi čia, nu statant Lietuvos valstybės sieną su latviais, jų pusėje liko lietuviški Subatas, Alūksta, Aknystė, Bauskė, pajūrys tarp Šventosios ir Bartuvos upių ir gal dar daugiau. Recenzentas reikalau ja įjungti į Lietuvos valstybės ribas ne tik Mažąją Lietuvą, bet ir visus vaka rinius prūsus. Prūsai, kad ir giminingi lietuviams, niekad nebuvo Lietuvos valstybės ribose ir jie patys yra išny ke. Tuo tarpu Kuršas ir Livonija buvo Lietuvos valstybės sudėty ir ten tebegyvena taip pat gimininga lie tuviams tauta. Kodėl recenzen tas nieko apie tai neužsi mena?

Ruošiant šį žemėlapi va dovautasi Vyriausiojo Lietu vos Išlaisvinimo Komiteto Tarybos 1966 metų kovo mėn. 7 d. nutarimu, kur pa sakyta: "Politiniame Lietu vos žemėlapyje Lietuvos valstybė turi būti rodoma tarptautinių sutarčių nustaty tose sienose". Tokių sienų pageidavo ir pedagogų susi rinkimas, tokiam Vlko Tar ybos nutarimui pritarė mū sų profesoriai, jam pritarė ir švietimo Taryba. Recenzen tas nesutinka su tokiom sienom. Jis tuščiažodžiauja apie tautos išdavystę ir pan. Ar nebūtų geriau, vietoj pykti, pačiam paruošti ir iš leisti žemėlapi su savo sie nomis. Juk to jam niekas nedraudžia. Vėl, dėl 1920 m. liepos mėn. 12 d. sutarties, recenzentas neteislingai rašo teigdamas, kad: "1920 m. tarp nepriklausomos Lietu vos ir Sovietų Rusijos, Mask voje pasirašytoje, taikos sutartyje Lietuvai pripažintas Augustavas. J. Kavaliūno Komisijos paramstomas J. Andrius tą sutartį lauzo ir iš Lietuvos atima Augustava!". Tikrumoje, sutarties 2-me straipsny, kur aprašo ma sienos topografija, pasaky ta: "Siena pradėdama nuo tos vietos, kur Gorodnjan kos upė įteka į Bobro upę". Tai prie ko čia Augustavas ir kaltinimas dėl tos sutar ties laužymo? Suvalku - Au gustavo sritį tuo metu ėjo lietuvių kovos su lenkais ir rusai dėl jų nesiderėjo.

Šiuo klausimu aš Draugo kultūriniam priede 1974 m. sausio 5 d. esu plačiau rašęs ir daugiau nieko nei pridėti, nei atimti neturiu. Recenzentas rašo, kad jis aną straipsnį skaitęs, tai nėra reikalo čia kartotis. Recenzentas pasigenda ne tik savų, bet ir istorinės "Lituania Propria" sienos. Čia ir vėl turiu kartoti, kad šis žemėlapis yra geografi nis, ne istorinis. Berods ruošiamasi išleisti Lietuvos istorinį atlasą, tai jame teks ieškoti ir "Lituania Propria" sienos ir kitų istorinių sie nų. Gi etnografinės sienoms yra išleistas Lietuvos etnografinių sienų žemėla pis.

Kuo yra pakenkta lat viams, estams ir bendrai Pabaltiečių būsimai laisvei, išleidžiant geografinį Lietu vos žemėlapi, tur būt tik recenzentas vienas težiū.

Pagaliau recenzija baigia ma patarimu tą žemėlapi slėpti nuo žmonių akių, jo nerodyti, nesuinterinti svei timsiems ir jokiū būdu ne leisti iš jo mokyti lietuvių jaunimui. Bet lygiai to paties nori ir Lietuvos oku pantas. Abiems tas žemėla pis netinkamas. Vienam čia Lietuva permaža, kitam per didelė.

O kas liečia Algirdo Gusta ičio kaltinimų dėl tautos išdavystės, lietuviškų žemių išsižadėjimo, pataikavimu Lietuvos okupantui ir pan., tai visus tuos kaltinimus atmetu, prisimindamas, kad aš Lietuvos žemę ir jos sienas savanoriu Lietuvos kariuomenės eilėse gyniau

5

nuo priešų, tuo tarpu kai jis tik tuščiu žodžiu jas gina. Tokie kaltinimai nepasitar nauja bendram, lietuviškam reikalui ir bet kokios disku sijos su tokiu 'recenzentu' neįmanomos.

Juozas Andrius
Žemėlapi autorius

ČIRVOS KARJERA

MANO ŽEMIEČIO KRISTUPO ČIRVINSKO KARJERA arba kaip sopulio pilnoje tremtyje per apieras ir atydą vienok apturima didelė šlovė.

Surikduota paties K. Čirvos per pagelbą jo prietellaus J. Gedvilos.

(Tasa iš praieito numerio)

PERSKYRIMAS PENKTAS

Šeštadienio vakarui Čirva pasikvietė pas save savo geriausius, užjastamus - draugus. Atvyko beveik visi, nes Čirva žinojo, kaip svečius pavalšinti.

Ponia Čirvienė padėjo ant stalo šviežių raugintų kopūstų, karštų dešrelių, sėmenų aliejuje mirkytų silkučių, o pats Čirva atkimšo bonką degtinės. Gyvatė - gera! Kaip Lietuvoje. Polska.

Svečiams užvalgius ir išgėrus, prabilo Čirva:

- Tiesiog gėda, kad jau 30 metų gyvename tremtyje, o dar nieko nepadarėm tėvynei atvaduoti.

- O ką mes galim padaryti? - pasiteiravo Kazlauskas.

- Mūsų tiek mažai, o rusų tiek daug, - pareiškė Zaras.

- Nėra taip bloga, - nutraun-

IS DETROITO...

(Atkelta iš 3 psl.)

kėti visas skolas. Ko dar bažnyčiai trūksta? Pas dailininką Vytautą Jonyną yra užsakyta ir greitai turėsime tabernakulį, sakyklą, Šiluvos Marijos statulą; o vyčiai įrengs didelį kryžių priešais bažny čią. Kiek šeimų šiuo metu parapijai priklauso? Priklauso 357 šeimos ir vis atėina naujų. Koks dabartinis finansinis stovis? Šių metų sausio 1 d. aukotojų pažadais figūra - \$126,338.80; aukotojai bu vo jau atidavę \$11,625.07. Mūsų tikslas sutelkti \$150,000. Kai tautiečiai šią sumą sudės, iš visų skolų būsimė išbridė. Tuomet liks tik nuolatinis bažnyčios išlaikymas. Bet kultūrinis centras duoda nemaža pajamų. Garsinkite visur ir visiems, kad salę nuomotų visokiems pobūviam

Jeigu Jus iš parapijos išstumyt, ar tautinė parapija nenustotų egzistavusi? Ne, parapija nenustos būti tautinė, kol lietuviai bus pajėgūs ją išlaikyti. Kiek metų numatote mūsų tautinei parapijai: 10, 20, 30? Nežinau, tai pareis nuo ateinančios kartos. Dabar viskas labai viltingai atrodo, bet nežinia, kaip parapijiečiai išauklės savo vaikus ir ar jie benorės tautinėje parapijoje laikytis. Koks mūsų (tautinės) parapijos šeimų minimumas? Nenustatyta nei minimumas, nei maksimumas. Gali likti nors ir 50 šeimų, bet jeigu jos prapiją išlaikys, diocezi ja tautinės parapijos statuso

nepanaikins. Kokie Jūsų santykiai su parapijos taryba? Tuo tarpu negaliu apie tai daug kalbėti, nes tik trečią mėnesį pareigavs čia einu. Turėjau su taryba du posėdžius. Viskas praėjo gražiai, korektiškai (čia jis pagyrė tris tarybos narius, o apie kitus nieko nepasakė). Tur būt, Jūsų ir tarybos bendravimas yra labai svarbus? Taip, kai klebonas su taryba sutaria, viskas sklandžiai einasi; priešingu atveju, labai sunku yra dirbti.

"Ką galėtumėte dar pasakyt, pasikalbėjimą baigiant", paklausė Vl. Selenis kun. Viktorą Krikščioniūnevičių.

"Širdyje visą laiką turėjau lietuviybę. Iš mažesnės lietuviškos parapijos ėjau į didesnę tik todėl, kad noriu su lietuviiais dirbti. Džiaugiuosi, kad spaudos bendradarbiai atėjote su manimi pasikalbėti, Padėkite man visada..."

baigė kun. Kriščiūnevičius. Čia atpasakojau tik, mano nuomone, svarbiausius klausimus - atsakymus. Atpasakojau be svetimženklių, nes nors jie yra gana tikslūs, vis dėlto, ne žodis žodin, kaip buvo klausta ir atsakyta. Manau, kad skaitytojų būsiu teisingai suprstas.

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS; BET JEIGU GERI IR MATAI, KAD GÉRIMAS IMA NAIKINTI TAVE PATĮ, TAVO IR TAVO ARTIMŲJŲ GYVENIMĄ IR NČRI NUSTOTI GERTI - ATEIK PAS MŪS. MES GALIME TAU PADĖTI.

LIETUVIŲ (ALCOHOLICS ANONYMOUS) A.A. GRUPE (Lithuanian A.A. Group)

susirenka kiekvieną trečiądienį, NL redakcijos patalpose (7722 George Street, LaSalle, Que.) 8 v.v. Susirinkime kalbama lietuviškai. Jie atviri visiems, ieškantiems pagalbos. Atėjęs pas mus - nebūsi vienas. Jei nori daugiau informacijų skambink: Leonui G. 366-2548 (namų) arba 489-5391 (darbo tel.), Juozui S. 365-0691, Henrikui N. 277-7868.

Bajokas, jau 8 metal pensioje.

- Partizanų būti negalima atsisakyti, - pritarė Zaras.

- Gerai. Labai gerai, - apsidžiaugė Čirva. - Dabar pasakysiu savo planą - pritar kite ar atmeskite. Ir pradėjo įsteigiamas LPBT (Lietuvių Partizanų Būrys Tremtyje) ir duodamas istorinis pavadinimas "Geležinis Vilkas".

Tų būrių reikės kiekvienoje lietuvių didesnėje kolonijoje. Tačiau centras bus čia. Ir tik mes išrinksime būrio centro vadovybę. Reikalinga būrio, dalinių vadų, reikia vieno sekretoriaus, reikia išdinko.

- Tai jau tu vadovauk mūsų partizanam, - pertraukė Šimelis.

- Tikrai tu. Tu jau Lietuvoje sakaisi buvęs partizanų, tai jau turi patyrimo, - pritarė Zaras.

- Na, jeigu niekas prieš, tai tą sunkų uždavinį prisiimu, - kukliai sutiko Čirva.

- Tegyvoja mūsų vadas! - suriko Šimelis.

- Išgerkim už jo sveikatą! - pasiūlė Dumčius.

- Užkaskim, - ragino Čirva.

Po kelių minučių vėl prabilo Čirva:

- Dabar reikia vieno sekretoriaus. Jurgi, tu baigė 6 skyrius. Ar sutinki?

- Kai dėl tėvynės, tai visada, - atsakė Šimelis.

- Reikia išdinko. Gal Zaras?

- Jei reikia, tai reikia, ką čia daug spirtis, - tarė Zaras.

- Tvarkoje. Dabar kitas dalykas. Mes esame centras. Mūsų nutarimai ir įsakymai privalomi visiems. Bet turime turėti partizanų dalinius. Turime turėti pėstininkų, raitelių, vandens partizanų ir oro. Be to, būtų gerai turėti motorizuotus partizanus, - dėstė Čirva.

- Kas reikia, tai reikia, - tuojau pritarė Zaras.

- Taigi, pėstininkų vadu skiriu Dumčių, - iškilmingai tarė Čirva.

- Įsakymas lieka įsakymu, - negi prieštarausi, - teisi nosi Dumčius.

- Vandens, geriau sakant, jūrų partizanų viršininku skiriu Liucevičių. Jis turi motorinę valtį, tai šiek tiek žino apie vairavimą ir kitas sąlygas.

- Klausau vade, - atsakė Liucevičius.

- Raitelių vadu tegu būna Žackus. Jis turi daug žemės ir turi arklį.

- Bet kas iš manęs per raitelių vadas, jei aš neturiu kardo? - piktinosi Začkus.

- Karda turit turėti, įsigyk.

- O kiek jis kainuoja?

- Apie šimtą dolerių, - atsakė Dumčius. Bus daugiau.

popietė savuose namuose

J. Rancunas

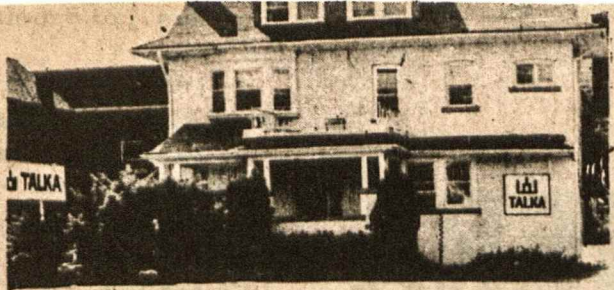
Prie stalo esą pietautojai, ir Stasė Viskontai, dar ne susidomėję klausia vieną tautietį pasakojant savo kelionės išpūdžius. Pasakotojas aiškina, kaip šiemet jis buvęs pakrančių ir atostogavęs St. Petersburg. Prie Meksikos įlankos jis atradęs kiek vėsesnį klimatą, bet pakankamai šilta maudytis. O naktys poilsui buvę ypatingai geros. Daug geresnės negu Miami prie Atlanto, kur jis, dėl per didelės šilimos negalėjęs tinkamai išsimiegoti. Tik drėgmės St. Petersburg buvę labai daug. Jam esant pačiuose St. Peterburg paplūdimio pietuose, beveik kiekvieną rytą jo mašina buvusi padengta sodria rasa. O kai vieną rytą jis pamėginęs tą rasą nubraukti-nuvalyti, bematant ji vėl užsidėjusi. Po to jis supratus, kodėl kai kuriuose namuose ten be perstojo dirba drėgmės surinkimo (dehumidifier) mašinėlės. Tik tiek, kad toji rasa ten buvusi visai švari. Ne tokia kaip prie Miami. Ten prie Atlanto rasa buvusi tokia suodina, kad po ketos dienų jo mašina (šviesi) tapusi tiesiog tamsi.

Pasakotojas St. Peterburge įpuolęs į nemaža čia įsikūrusių torontiečių. Jis apilankęs, apžiūrėjęs jų erdvius, kai kuriais atvejais net ištaigingus, baltutėlius, čerpi stogais namus esančius mieste ir ant plačių vandens pakrančių.

Torontiečiai Kęstutis ir Stasė Grigaičiai ten yra įsikūrę nuolatiniams apsigyvenimui, o Kanada atvažiuoja tik vasaros metu aplankyti savo artimųjų. Balys ir Stasė Matulevičiai atvažiuoja ten tik žiemės metu. Alfonsas ir Angelė Šmigelskiai ir Aloyzas

ir Stasė Viskontai, dar ne visai atitrūkę nuo savo verslaviečių, šiltame klimate praleidžia tik pusmetį. Vieni iš būdingesnių namų, kuriuose gyvena Šmigelskiai yra taip arti vandens, kad tiesiog iš kiemo matosi kaip žaidžia ir žuvis gauda delfinai. Grigaičiai švęsdami Čiurlionio metus savo patalpas turi išpuošę šio genialaus dailininko paveikslais. Dar kas ypatinga, kadne tik jų namai iškloti kilimais, bet ir pastogė kur stovi mašina. Prie didesnio vandens stovis Viskontų namas plačia erdve atsiveria į pačią įlanką ir kitoje įlankos pusėje esantį miestą. Viduje dominuojąs dail. Antano Rūkštelės kūriny suveikia saulėtos, lietuviškų laukų sekmdienio popietės vaizdą. Tuo tarpu įlankos vandenyje, tiesiog po langais, matosi įvairi gyvūnija, ar pro šalį plaukia laivai. Ypatingai savitągią čia matosi daug didesnių ir mažesnių laivų. O kartais vienas iš tokių laivukų atsiskiria nuo visumos, kaip padarė Stasio Grušo vežiojami torontiečiai Antanas ir Stasė Štukiai ir priplaukia prie krantinės aplankyti savo kaimynų.

Ten pagyvenęs pasakotojas taip susižavėjęs tuo ne per karštu klimatu, kad vienoje š geresnių vietovių Belle Vista pusiasalyje panorėjęs paleškoti namų. Namų pardavimui čia yra pakankamai. Ypač po pernykščios patirties, kai kažkokia ten žole išnuodijo daug žuvų. Namai čia yra gražūs, šviesių spalvų, apsupti šiltų kraštų medžiais, augalais ir gėlėmis. Vietoj mums įprastų žolynų, čia daugiausia išpilta smulkus akmenukai, kad nereikėtų laistyti. Namai yra įvairūs:

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main St. East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v.p.p.
antradieniais	10 — 5 v.p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v.p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v.p.p.
penktadieniais	10 — 7 v.vak.
šeštadieniais	9 — 12 v.p.p.

Liepos—rugpjūčio mėnesiais ir prieš ilgus savaitgalius "Talka" šeštadieniais uždaroma.

MOKAME UŽ:

Depozitus (P.C.A)	6%
Santaupas (Nuo spalio 1 d.)	7%
Terminuotus depozitus 1 metu	7½%

IMAME UŽ:

Asmenines paskolas	12%
Nekilnojamo turto paskolas	19½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$ 3,000,000

HAMILTONO MEGĖJŲ TEATRAS "AUKURAS"
kviečia visus į Ed. Butrimo 4 veiksmų dramą —

"TĖVŲ KALTĖ"

sekmdienį, balandžio 27 dienį, 4 val. po pietų

DALEWOOD MOKYKLOJE,
1150 Main Street West,
Hamilton, Ont.

Įėjimas: 3 ir 2 dol.

Pensininkams ir studentams doleriu pigiau.

"Aukuro" vadovybė

SLA KUOPOS SUSIRINKIMAS

Kovo 15 dienos vakarą, Hamiltono kuopos nariai buvo sukviešti metinio susirinkimo E. ir J. Bajoraitių namuose, kuopos įvaldymams reikalams aptarti. Pirm. J. Šarapnickas pasidžiaugė, kad mūsų kuopa nelabai skaitlinga nariais /40/, bet taut. kultūr. veikloje stovi pirmiaujančių SLA kuopų eilėje. Pav., Kanados L. Fondan yra įnešusi per 500,-dol. Kalantos, Simokaitė ir S. Kudirkos vardams įamžinti. Nuo kuopos įsikūrimo remia Vas. 16 gimnaziją, Batūną, žurnalą Lituanus. Skiria ir vietas paramai to paprašius. Pasakydė, kad ir kuklią paramą Toronto liet. Radio valandėlei.

Kalbėdamas kuopos ir bendrai SLA organizacijos reikalais prisiminė ir praeitą SLA Selmą. Kalbant apie selmų suvažiavimus susirinkimo buvo vieningai pasisakyta už suvažiavimų suretinimą: rengti juos kas trys ar keturi metai. Taip pat pasisakyta už pigesnių patalpų ieškojimą susirinkimui šimtinei atstovų, paliekant nuošalyje brangius viešbučius. Per pora dienų išleisus apie dešimtį tūkst. dolerų, ypač ar pasiekta norimo tikslo. Tuo metu sutauptos lėšos galėtų būti panaudotos svarbesiems paties SLA Centro ar kuopų reikalams.

Valdybos rinkimuose patalškėjus nesant naujų kandidatų, senoji v-ba sutiko pasiūlyti dar vienems metams būtent: vald. pirm. ir finansų sekret. J. Šarapnickas, vicepirm. J. Paukštis, protok. sekret. J. Bajoraitis, Išd. I. Varnas.

Iždo globėjai: V. Melnykas ir R. Matukaitis. Ligonų lankytojai: Z. Pulianauskas ir V. Triponas.

Finansų sekret. nustatė, kad labai sunkus darbas surinkti narių duokles. Iki pagoni narių namuose, reikla ji aplankyti tris keturis kartus. Taip, kad dē kelių dolerių reikla sugaišti labai

daug laiko. Todėl tam reikalui prašė padėjėjo. Būtų labai gera, kad atėjus mokėjimo laiku, kiekvienas narys jas įneštų į Liet. Bankelį Talka, jau atidaryton tam reikalui sąskaiton. Ligonų lankytojai prašo juos paliformuoti /ar v-bos narius/ ligos atveju. Nežinodami sergančiųjų jų lankytojai negali aplankyti nei namuose nei ligoninėje.

Kuopos susirinkimas nutarė ir šiemet ruošti tradicinę gegužinę, kuri įvyks š. m. liepos 27 d. ir kaip pavarstai, A. Padolskio sodyboje prie Paris. Jau dabar reiktu tam rezervuoti lauką ir vieną kitą dolerį jos aplankymui, kuri kasmet sutraukta vis didesni lankytojų skaičių iš arti ir toli. Po susirinkimo namo sayininko buvo parūpinta skani vakarienė. Ačiū jiems. Zp.

● Skautų "Kazluko Mugės" metu buvo pravesta "Širvintos" skaudų tunto loterija. Hamiltoniečiai lietuviai buvo dosnūs dovanomis loterijai: ir už tai skautės dėkingos. Yra neatsilmtų laimėjimų, skambinkite R. Bagdonienėi — 385-0041.

REMKIME

LIETUVIŠKA
SPAUDA!

SPAUDOS BALIUS

"NEPRIKLAUSOMAI LIETUVAI" REMTI

Įvyks balandžio mėn. 26 d.

TORONTO LIETUVIŲ NAMUOSE, 1573 Bloor Street West,

PROGRAMOJE:

1. "ATŽALYNAS" — Toronto Tautinių šokių grupė
2. Hamiltono "AUKURAS" su linksmiais ir rimtais pasakojimais

- Bus loterija • Veiks pigus bufetas su gėrimais ir valgiais
- Gros smagus orkestras.

Pradžia 7 val. vak.

Bilietų kaina \$4.00, studentams ir pensininkams — \$3.00.

Bilietus galima įsigyti iš anksto: pas V. Bačėną — All Season Travel biuro, 2224 Dundas St. W. Tel. 533-3531; Lietuvių Namuose, tel. 533-9030; J. Margis — Drug Store; ir "Paramos" banke.

"NL" baliaus ruošimo Komitetas

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8½% už 1 m. term. dep.
7½% už taupymo s-tas
8¼% už pensijų planą
6% už čekių s-tas (dep.)

IMA:

9½% už asm. paskolas
9½% už mortgičius

AKTYVAI virš 9 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$10,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaidos, kelionės čekiai (American Express).

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmdienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v.r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 Toronto, Ontario, M6P 1A6

Dresher-Barauskas INSURANCE AGENCY LTD.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DRESERIS

• Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
• 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

labai puošnūs, erdvūs ir prabangūs, bet imant vidurkį, neblogas, dviejų miegamųjų (1250-1400 so. ft.) kainuoja \$30,000 - 35,000). Property tax apie \$200.-).

Pamatęs keletą tokių gražių pastogių namų jis jau rimtai galvojęs įsigyti nuosavybę ir planavęs sekančią žiemą praleisti savo pastogėje, bet šeiminiškė jį perspėjusi būti atsargiam. Toji simpatingoji ponja paaiškinusi, kad daugelyje vietų, tame pat traukliaame pusiasalyje po stipresnių liūčių ar audrų, kai kuriose vietose, ypač arčiau kanalų, namai esą apsemiami. Tai išgirdęs jis taip ir susilaukęs nuo bent kokio rimtesnio žingsnio.

LIETUVIŲ NAMAI

Lietuvių Namų Moterų Būrelio paruoštas Atvelykio sekmdienį stalas buvo ne tik puošnus, bet ir labai

gražiai atvalzdavo kadise Lietuvoje ruošiamus Velykų stalus. Malonu, kad jo pamatyti ir Velykų pietus suvalgyti bei klausintis rėdinti susirinko visokio amžiaus virš 200 asmenų. Nors buvolauka tik apie 150 svečių, Moterų Būrelis sugebėjo aptarnauti be prekalaišo žymiai didesni svečių skaičių. Lietuvaitės moterys puiklos organizatorės.

Moterų Būrelio suorganizuota Gedimino Pilies menė Irenos ir Osvaldo Mickūnų dailės paroda gerai pavyko. Ją aplankė keli šimtai asmenų ir nupirko gana daug paveikslų. Menininkai Moterų Būreliaul padovanojo gražų paveikslą ir prasmingą skulptūrą.

Svetainės LOKYS dekoravimas šią savaitę baigiamas. Svetainėje norima įvesti saviveiklininkų pastrodymus. Muzikos ir dainų mėgėjams tai gera proga pasirodyti. Užinteresuoti testkreipti LN pas Algį Juzukonį.

LN administracija prašo organizacijas ir asmenis užinteresuotus sekančiam sezone naudotis LN patalpomis repetitijoms, suelgoms, pamokoms ar posėdžiams, išregistruoti LN raštinėje.

Gana daug korespondencijos į LN atelna lietuviškos organizacijoms. Joms LN administracija nori įruošti pašto dėžutes. Kas norėtų tokią dėžutę turėti, prašome kreiptis pas LN reikalų vedėją.

Narlio įnašus įmokėjo: Aselskis Bronius \$50,- Belaišis Kęstutis, Belaišytė Diana ir Belaišytė Rosalė po \$25, Nacevičiūtė Margarita ir Stravinskaitė Ramunė po \$10, Dūda Mikėl ir Dūda John po \$1,-

● Toronto KLB-nės apylinkės v-bos pirm. rinkimo išrinktas V. Birietas, populiarus, darbštus, pareigingas visuomenės veikėjas. Jis yra balgės 16 Vasario gimnaziją Toronte studijavo Inžineriją yra vedęs, augina dukrele.

Sėkmės jaunajai kartai Lietuviškoje veikloje, naujose pareigose. J.

● S. Pranskūnas su ponia 4 savaites atostogavo Floridoje, St. Peterburge. Grįžęs, vėl įsijungė į aktyvų spaudos darbą.

● VIENINTELE KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALIAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKA. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydymieji judesiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.P. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas, 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

NFPRIKLAUSOMA LIETUVA

Mūsų Kredito Unijos nariui
A. A. LEONUI BARAUSKUI mirus, jo žmonai Danai, sūnams Andriui ir Viktorui, seserims, giminėms ir artimiesiems nuoširdžių užuojautą teikia –
 Montrealio Lietuvių Kredito Unijos "Lito" Valdyba

A. A. LEONUI BARAUSKUI mirus, jo žmonai Danai, sūnams Andriui ir Viktorui, seserims ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –
 Murauskų Šeima

A. A. JUZEPAI ŠIMANSKIENEI mirus, nuoširdžiai užjaučiame Kazį Vaicionį ir visus artimuosius –
 Mykolas Kriauza su šeima iš Montrealio.

sudbury

Nenuostabu, kad Detroito, Montrealyje ar Toronte gyventojai kenčia nuo plėšikavimų, žudynių, vagysčių ir prievartavimų – tai didmiesčiai, bet, kad Sudburyje tu nusikaltimų gausu, tai rodo, kad kažkas miesto administracijoje yra netvarkoje. Sudbury yra 100.000 gyventojų, bet palyginus su didmiesčiais, ginkluotų apilėšimų, vagysčių, prievartavimų nuošimtis yra labai didelis. Jau yra nukentėję ir keletas lietuvių. Nakties metu nuošalesnėse gatvėse jau yra pavojinga vaikščioti, ypač jaunom mergaitėm. Pvz., College gatvės rajone plėšikavimas įvyko tą pačią savaitę net du kartus; toje pat gatvėje buvo įvykę ir keletas išprievartavimų. Plėšikauja daugiausia jauno amžiaus (20-25), nenorį dirbti, o pinigų reikalingi narkotikams, jaunuoliai.

Gyventojai kaltina miesto administraciją ir policiją, pastarieji gi teišinasi, kad teismai yra per švelnūs ir nusikaltėlius labai mažai baudžia, o kartais net visai išteisina. Tai matydama policija nededa reikiamos iniciatyvos nusikaltėlių aiškinime, nes jaučia, kad teismas jų, kaip reikiant nenubaus, bet bus paskatinimas dar didesniams nusikaltimams. Etninių grupių atstovai kreipėsi tuoreikalų miesto administraciją – pažadų daug, bet nieko konkretnio.

● Rekolekcijos Sudburio ir apylinkės lietuviams vyko š. m. kovo 14-15-16 dienomis. Jas pravedė iš Australijos atvykęs kun. Laurynas Kemešis. Dalyvavo labai daug lietuvių. Rekolekcijos vyko

Christ the King bažnyčioje. Šios parapijos klebonas mons. B. F. Pappin yra paskirtas vyskupu ir š. m. balandžio 12 d. šioje bažnyčioje įvyks jo konsekracija – šventinimas. Šioje bažnyčioje, kaip "Asociate pastor" dirba mūsų tautietis kun. Antanas Sabas.

LIETUVIŲ MIRTYS
 Pranas Masys (pravardė "Viršyla"), senosios emigracijos lietuvis mirė Sudburio senelių prieglaudoje, kūnas sudegintas.

Julius Klusis, gyvenęs Azilda, Ont., senosios emigracijos lietuvis, mirė ir palaidotas Sudburyje. J. Kr.

montreal
 GERA PROGA
 Puikiai įrengta ir net karpetais išklota NL redakcijos žemutinė patalpa išnuomuoama susirinkimams bei kitiems reikalams, išskyrus trečiadienio vakarus, kai tam laikui jau yra išnuomota.

KOMISIJA MONTREALIO LIETUVIŲ APYLINKĖS KANDIDATŲ RINKIMAMS Į ATSTOVUS III-JAM JAUNIMO KONGRESUI PIETŲ AMERIKOJE

Montrealio Lietuvių Bendruomenės apylinkės pirm. – Juozas Štaučius, Montrealio mentnio vieneto Gintaras vadovas – Zigmantas Lapinas, Montrealio skautų Geležinio Vilko tunto tunt. – Romas Otto, Montrealio skautų Neringos tunto tunt. pavaduotoja – Ina Klėdienė, Montrealio Lietuvių apylinkės Jaunimo Sąjungos atstovė – Kristina Bendžiūtė, Montrealio Studentų Sąjungos v-bos atstovas – Saulius Brickis, Montrealio Ateitininkų sąjungos atstovė – Seselė Paulė.

Montrealiui paskirti 2 atstovai, pagal gyventojų skaičių

apylinkėje. Kandidatuoti gali kiekvienas jaunuolis tarp 18-30 m. amžiaus, kuris atatin-ka šioms kvalifikacijoms:
 1/Yra tarp 18-30 m. amžiaus.
 2/Registruojasi pas Kristiną Bendžiūtę ne vėliau 25 balandžio – tel. 766-7807.

3/Kalba ir rašo lietuviškai.
 4/Pateikla komisiškai savo veiklos aprašymą lietuvių bei kanadiečių tarpe / rėsumė/.
 5/Galės š. m. gruodžio 19-iki sausio 8 d. vykti Pietų Amerikon.
 6/Garantuoja, kad galės su- stmokėti 3/4 /\$450/ nusta- tytos kėlonės kašnos/\$600/.
 7/Parašo tema rašini ir da- lyvauja pasikalbėjime su ko- misija/interview- balandž. 27 Aušros Vartų parapijos salė- je po 11 val, pamaldy/.

Kai Rinkimų Komisijos nustatytas kandidatų į atstovus skaičius bus atlektas, kandidatų vardai bus pas- siųsti į Torontą ir birželio 1 d., Montrealio jaunimaš galės balsuoti už išstatytus Montrealio kandidatus. Bal- suoti turi tėtis jaunimas 16-30 m. amžiaus.

Nepamirškime, kad visam jaunimui, o ypatingai kandi-

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.
 2224 DUNDAS STREET W., Visais kelionių reikalais
 TORONTO, ONTARIO betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1975 METAIS

6 DIENOS VILNIUJE KAINA: Pradedant \$849.00

14 DIENŲ IŠVISO: žymus Vilnius – Maskva – Leningradas ir Minskas.

IŠVYKIMO DATOS: Gegužės 15 ir 29 d.d, Birželio 19 d. Liepos 10 d. Rugsėjo 14 d. Rugsėjo 4 d.

Pramatomas vietų ribotumas –
 – REGISTRUOKITĖS DABAR!

Parūpiname dokumentus JŪSŲ GIMINĖMS išsikviesti iš Lietuvos į Kanadą.

Parduodame bilietus skristi iš Montrealio į Floridą (Miami).

Rašykite anglų kalba:
ADRIA TRAVEL SERVICE
 4159 ST. LAWRENCE BLVD.
 MONTREAL P.Q., – CANADA
 Tel: 844-5292 ir 855-5662.

NAUJI IR REMODELIUOTI KAILINIAI, KEPURĖS, STOLĖS IR KITI IŠDIRBINIAI.
 Taip pat priimu apsaugai (storage). Viskam kainos prieinamos – fabriko. Skambinkite į dirbtuvę 845-2912

LAIDOJIMO ISTAIGA

J. F. Wilson & Sons Inc. FUNERAL HOME
 123 MAPLE BLVD. CHATEAUGUAY TEL. 691-4760
 5784 VERDUN AVE. VERDUN, QUEBEC TEL. 767-9956
MODERNIOS KOPLYČIOS

Pharmacie BRONX PARK Pharmacy
 LEO RATNER, B.P.H. L. PH.
 NIEKO NEKAINUOJANTIS IR GREITAS PRISTATYMAS
 VEIKIANTI PAŠTO ISTAIGA
7576 CENTRALE – LASALLE – 365-0770

Tony's Photo Studio
 2680 FRONTENAC ST. – MONTREAL, P.Q.
 PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS
 SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS
 ĮVAIRIOS PROGOS
 TEL. 525-8971
 T. Laurinaitis

TEXACO MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
 (M. RUTKAUSKAS)
 POINTE CLAIRE, P.Q.
 601 St. Jean Road.
 Tel. 695-3823

- Arsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Deegalai, tepalai, padangos ir kita
- Montrealičiams lengvai pasiekiami greitkeliai Nr. 40 arba Nr. 20.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.
 7725 George Street LaSalle, Que.
 TEL: 366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower ir taip pat motorinė valty. Sav. G. Desrochers

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT
LASALLE AUTOMOBILE INC.
 Mechanizuotas ratų ir kitų dalių reguliavimas. Išorės (Body) taisymas ir dažymas naujame garaže ir moderniomis priemonėmis. Kreipkitės – De La Verendrye, pr' e Lapiere ir vandens kanalo. Tel. 365-3364.

CFMB LIETUVIŠKA RADIO PROGRAMA
 RADIO 1410 MONTREAL
 KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 10,30 iki 11 val. vak.
 PROGRAMOS VEDĖJAS
 L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

W. LAPENAT
 GENERAL CONSTRUCTION REG'D.
 89 Orchard Street, LaSalle, P.Q.
 Įvairi industrinė ir komercinė statyba ir dažymas. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Taip pat INTERNATIONAL dažų išpardavimas – tel. 366-6237/3896

JUOZAS GRAŽYS Kailių siuvejas
 • Siuvu ir parduodu
 • Taisau ir remeliuoju
 • Vasaros laikui saugojimas (Storage)
 6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal. Tel. 767-6183

Jetté & Frère Ltée
 Viskas moderniems namams!
 Visi kiti vandentiekio ir sildymo taisymai ir nauji įrenginiai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame – Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.
 Plumbing & Heating kontraktoriai.
140 - 2e AVENUE LASALLE 366-0330

Valley Bleus Ski Centre Inc., vad. Jono Lingaitis turėjo sėkmingą žiemos sezoną. Šalia užteigęs namų matosi ir jo gyvenamas namas.

JUBILEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOMS šiemet suėjo 60 metų. Minint tą sukaktį gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjų bei lietuviškos spaudos pirmūnų ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuviybės išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vaju.

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtu lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų igaliojiniais.

NAUJIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJIENOS atstovauja tyliąja lietuvių daugumą žiela pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems idomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, gerose draugijose girti Naujienos yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jublejiniū metu proga skelbdama platinimo vaju kreipiasi į visus lietuvius pasukti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruoti. Naujienas tikslu sudaryti grandinę tolimiesiems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išeivijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotino lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams – \$30.00, pusei metu – \$16.00, trims mėn. – \$8.50, vienam mėn. \$3.00. Kitose JAV vietose metams – \$26.00, pusei metu – \$14.00, vienam mėn. – 2.50. Užsieniuose – \$31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
 1739 So. Halsted St.,
 Chicago, Ill. 60608

Siučiu ..... dol. Naujienų prenumeratai, Jubilejiniū vajuos proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajuos proga prašau siūsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

PAVARDĖ IR VARDAS .....

ADRESAS .....

LEFEBVRE & ROBERT INC.
 AMEUBLEMENT - FURNITURE
PARDAVIMAS

ĮVAIRIŲ BALDŲ PER KRAUTUVĖS 3 AUKŠTUS

- Užėikite ir įsitikinsite, kad įmonėje baldai yra aukštos kokybės ir prieinamomis kainomis.
- Didelis pasirinkimas ir malonus patarnavimas.

7635 CENTRALE 4e AVENUE LASALLE 363-3887
 7643 CENTRALE 366-1282 (DECORATION)

NL REIKALAI

SPAUDOS BALIUS TORONTE

NL Spaudos Baltus Toronte čia pat - balandžio 26 d., šeštadienio vakarą. Laikraščio skaitytojai, ypač torontiečiai, jau suspėjo pastebėti iš Tėviškės Žiburtų, NL ir kitokių skelbimų, pranešimus apie šio vakaro programą. Dažniausiai rengėjai ir stengiasi, kad skelbtų programą įvyktų. Ši kartą, tačiau, montrealiečiai savo dalies gali ir nelaukti, nes universitetuose egzaminų laikas. O programose be studentų, jau darosi sunku apstiegti.

Esame labai dėkingi vietiniam Atžalynui ir kaimyniniam Aukurui, pasistodę su savo dalyvavimu pakelti Spaudos Baltaus nuotaką. Tai gražus ir kitas skaitantis gestas paremti lietuviškąją spaudą, o ši kartą - viešnia - Nepriklausomą Lietuvą. Ji tikisi, kad ir visi kiti torontiečiai bei apylinkių lietuviai juos pasekdami ir parems atsilankymu.

Sunku būtų surasti žodžių dėkingumui Spaudos Baltaus rengimo iniciatoriams, kurie jau antri metai ryžtasi burti jėgas šio laikraščio paramai. Tikslas, tačiau, nugalėti visas kliūtis. Žinome gerai, kad laiką reikėjo nutraukti ne tik nuo poilsio, bet prisiminti dar vieną pareigą/pav., J. R. Simanavičius, einąs be kitų dar ir KLB Krašto V-bos pirmininko pareigas.

Kviečiame ir montrealiečius pagal galimybę nuvykti į Toronto Spaudos Baltų. Džiaugsis jumis ne vien NL, ir torontiečiai, bet ir jūs patys turėsite malonumą susitikti senus bei išgyti nau-

jus pažįstamus. O juokai tikimasi keliomis gražaus ir malonaus pavasariško oro.

PR. KLICIU ATISISVEIKINANT

1975 m. kovo 15 d. Reddy Memorial Ilgoninėje po sunkios ilgos mirė montrealiečiams gerai žinomas Pranas Klėčius. Mirė sulaukęs 67 m. savo gimtadienio dieną. Gal tik labai nedaugelis mūsų likimo ranka pasistaukė ir Nežinomąją tą pačią dieną, kurioje išvystame pasaulį.

Gimęs Latvijoje, Rygoje, vaikystę praleido Knitiškų kalme, Ukmergės apskrityje. 1929 m. buvo pašauktas į karinę tarnybą, į D. L. K. Gedimino I p. pulką. Baigus mokamąją kuopą, buvo pakeltas puskarininku. Atlikęs karinę tarnybą, pasiliko tarnauti liktinu. Už sumanų ir sąžiningą pareigų atlikimą pakeltas viršilios laipsniu.

1939 m. D. L. K. Gedimino I p. pulkui persikėlus į Vilnių, į Lietuvos sostinę su visa šeima persikėlė ir a. a. Pranas Klėčius.

1941 m. rusams bėgant iš Lietuvos, veltonis, papuolęs į jų rankas, buvo persautas, subadytas durtuvais ir paliktas žaldose. Po to, jau be sąmonės, nugabentas į Vilniaus Raudonojo Kryžiaus ilgoninę, pagijo ir grįžo į gyvenimą.

Antros okupacijos metu pasitraukta su šeima Vakarais, o karui pasibaigus, apsisistoja nuolatiniame gyvenime Montrealyje.

Čia sunkiai dirbdamas ir išlaikydamas šeimą, nepamiršta ir visuomeninio gy-

venimo. Jo veikla yra stipriai susijusi su pirmaisiais Aušros Vartų parapijos kūrimosi žingsniais. Įeinant pirmąsias parapijos komiteto narių eiles ir labai daug prisideda prie AV bažnyčios statybos. Visada labai sąžiningas, darbštus ir didelis lietuvis patriotas, tą išskiepjo ir savo vaikams, kurie sukūrė lietuviškas šelmas, įgyvendino gal būt vieną iš didžiausių visų senelių sąjonių: susikalbėti su anūkais savo gimtąja protėvių kalba. Pagyventa nedaug, bet veikta, kentėta ir padaryta labai daug, gal todėl ir žmonių paskutinėje atsisveikinimo dieną atėjo taip pat labai daug.

Reiškiame gilią užuojautą veltonės žmonai Vandai, dukrai Nijolei, sūnams Algirdui ir Raimundui bei jų šeimoms ir dalinamės Jūsų

AUSROS VARTU PARAPIJOS CHORAS MALONIAI KVIEČIA VISUS ATsilANKYTI! JUBILIEJINI!

25 METŲ KONCERTĄ — BALIŲ,

KURIS IVYKS balandžio 26 d., seštadieni, 7 val. vakaro AUŠROS VARTU PARAPIJOS SALĖJE.

Rengėjai

skausmu.

Mes Jus mylėjome, kalbuvote su mumis, mes Jūsų nepamiršime ir Jums užgesus... Nijolė Bagdžytienė

ŽYMI SUKAKTIS

Šiais metais Aušros Vartų choras švenčia 25 m. jubiliejų. Ta proga balandžio 26 d. 7 v. v. Montreale AV parapijos salėje bus duodamas dainų koncertas. O vėlesnės datose išjungstame į savo parapijos jubiliejų su giesmėmis.

Tikimės, ir būtų labai malonu, kad į šį jubiliejinį koncertą atsilankytų ir buvę šio choro chorvedžiai.

Dauguma montrealiečių visada įvertino mūsų kilnų darbą ir supranta, kad dirbame jų dvasiniam pakilimui sužadinti ir niekada neapvylyme klausančiosios publikos.

Tačiau chorui tai nėra jų liūdnų ir linksmytelių lengva užduotis, dirbant višų dainų? Kas, bent dalinai, reprezentant nuovargio, studijų ir zentuotų mūsų tautos dainas kitokių išpareigojimų, jie svetimiesiems?

Be šitos dalnos ar gieslaikio valandas / o jų nėra mės, pasidarytų ir mūsų viena ar dvi valandos savaitgyvenimas daug skurdesnis, tėje, bet 5/, kad tik ta dalna daug niūresnis.

Tad įvertinkite savo choninėje augštumoje. ro dedamas pastangas, ir

Kas būtų, jei jūs pradėtu skirkite tą iškilų ir prasmėte jų kilnių pastangų nemingą vakarą, pabūdami bevertinti? Nutiltų ta graikartu su jais. Savo dalyvažioji giesmė bažnyčios vime priduosite jiems ūpo skliautuose, kuri dabar ža- ir toliau nepalstamai dirbdina žmogaus jausmus. Ar- ti dėl tautos, bažnyčios ir ba salėse nebegirdėtume mūsų visų labul! ka.

PASKUTINIŲ METŲ DRAUDIMO KAINŲ STRUKTŪROJE YRA DAUG PAKĖITIMŲ.

GALITE BŪTI IR NUSTEBINTI GAVĘ DRAUDIMO ATNAUJINIMĄ.

TODĖL VERTA PASITARTI SU SAVISTOVIU AGENTU, KURIS REMIASI TRADICIJA, PROFESINIŲ SUPRATIMU, PASTOVIO MIS DRAUDIMO BENDROVĖMIS - TURINČIOMIS PLAČIAS GALIMYBES.

TEIRAUTIS:

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC. 3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE. Tel.: 722-3545

Royal Trust Atstovas J. Skučas, 6966 Terrasse Sagamo, Montreal, Que. H1S 2G1. Tel. 354-0360, namų 722-9663.

PATARNAVIMAS NEKILNOJAMO TURTO PIRKIME - PARDAVIME (Specialybė - sklypai ir žemė)

TRUST GÉNÉRAL DU CANADA 3270 Boul. Langelier, Montreal, P.Q. H1N 3A7 PIRKTI AR PARDUOTI NEKILNOJAMĄ TURTĄ PADĖS JUMS V. PĖTERAITIS 254-4566 / Namų - 721-0614

GALVOJATE PIRKTI AR PARDUOTI? NAMAI - APARTMENTAI - ŽEMĖ - PASKOLOS D.N. BALT - BALTRUKONIS Sylka Realities Inc. 445 Jean Talon West, Suite 305, Tel: 273-3442, 273-9181, 37-0844. Foto E.M.L.S. Sistema. Montreal, Que.

Žemiausios kainos! **MONTREAL ENTERPRISES Reg'd. DRAUDIMO AGENTŪRA** 6695 - 35th Avenue, Montreal 409 TEL. 727-3120 Namų 376-3781 Agentūra veikia nuo 1945 m. Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B. Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

MONTREAL WEST AUTOMOBILE Pontiac ★ Buick ★ Astra

- NERIBOTAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ IR NAUJŲ AUTOMOBILIŲ!
- NESITIKĖTINAI GEROS SĄLYGOS AUTOMOBILIUI ĮSIGYTI!
- MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI, IR SU ĮŠIMTIMI JUMS, PASITARNAUS!
- UŽEIKITE! ĮSITIKINKITE! PASINAUDOKITE!

PASIKALBĖKITE SU Manageriu LEO GUREKAS

mw montreal west automobile 11 WESTMINSTER SOUTH 489-5391 (At the end of Sherbrooke Street West)

LITAS Montrealio Lietuvių Kredito Unija 1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8, Telefonas: 766 5827

MOKA UZ:

Einamasis s-tas	6.0%	DUODA PASKOLAS:	Asmenines	10.5%
Taupomasis s-tas	8.0%	Nekiln. turto	Cekių kredito	10.25%
Term. ind. 1 m.	8.0%	Cekių kredito	Investicines nuo	12.0%
Term. ind. - 2 m.	8.5%	Investicines nuo		10.75%
Term. ind. - 3 m.	9.0%			

Dauda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kooperatyvinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda. Kreipis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS 1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius. 3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.

NESITIKĖTOS - ŠIŲ DIENŲ KAINOS

4 AMC

PAVYZDYS: **HORNET 1975** 2 durų sedan 6 cilindrių reguliariu įrengimu pagrindinė kaina

GREMLIN 1975 6 cilindrių 232 p.c. reguliariu įrengimu pagrindinė kaina

MŪSŲ FIRMA NUOŠIRDŽIAI JUMS PASITARNAUS!

MATADOR 1975 2 durų coupé 6 cilindrių reguliariu įrengimu pagrindinė kaina

PASIKALBĖKITE SU MANAGER - ABE BASERMAN

1 - nesudėtinga, bet tvirta garantija	3 - inspekciniai 37 patikrinimai pagrindinių dalių
2 - 100% 12 mėn. arba 12,000 mylių/fabrikine garantija	4 - speciali apsauga važiuojame

st.lambert AUTOMOBILE LIMITED 860 Taschereau, Greenfield Park 676-7901

"NEPRIKLAUSOMA LIETUVA" naujam skaitytojui tik už \$5.00 metams!

Prašome iškirpti ir prisiusti su virš nurodytu prenumeratos mokesčiu.

(Pavardė ir vardas) _____
(Tikslus adresas) _____

PHARMACIE Gagnon ROBERT GENDRON LPH. PROP. 7626 CENTRALE LASALLE 336-9742 ATIDARA NUO 9 VAL. RYTO IKI 11 VAL. VAKARO VIETA GERAI PASIEKIAMA IR PRIEINAMOS KAINOS.

DR. V. GIRIŪNIENE Dantų gydytoja 5330 L'ASSOMPTION BLVD. MONTREAL. TEL. 255-3535

Dantų gydytoja **DR. A. O. JAUGELIENE** 1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys Tel. 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka Dantų gydytojas 1440 rue Ste-Catherine Ouest Suite 600 Tel: 866-8235, namų 488-8528

ADVOKATAS **RJ Isganaitis** B.A., B.C.L. Insurance Exchange Building 276 St. James Street West, Suite 525, Montreal, P.Q. Tel: 842-1126, namų 678-3660

Dr. A.S. Popieraitis B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., E.R.C.S.(c) Medical Arts Building, 1538 Sherbrook St. West, Suite 215, Montreal 109, Que. Tel. 931-4024

NOTARAS **J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.** 5 Place Ville Marie IBM Building Suite 417, Montreal, Que. Tel. 871-1430

ADVOKATAS **J.P. MILLER, B.A., B.C.L.** 168 Notre Dame Street E. Suite 205. Tel: 866-2063; 866-2064